

10
2

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN BEROEPEN IN DE
EERSTELIJNSGEZONDSHEIDSZORG 1992**

**STATISTISCHE GEGEVENS PER 1 JANUARI 1992 OVER HUISARTSEN
EN VERLOSKUNDIGEN**

L. Hingstman
J.B. Pool
December 1992

Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg
Postbus 1568 - 3500 BN Utrecht - Telefoon: 030 - 319946

De publikatiereeks 'Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg' verzorgt jaarlijks een overzicht van de meest recente gegevens uit het NIVEL-registratiesysteem van beroepsbeoefenaren in de eerstelijnsgezondheidszorg. Daarnaast worden rapporten gepubliceerd in de serie 'Studies uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg', waarin verslag wordt gedaan van onderzoek naar opbouw, spreiding en dichtheid van verschillende beroepsbeoefenaren binnen de eerstelijnsgezondheidszorg.

ISBN/CIP GEGEVENS

Statistische gegevens per 1 januari 1992 over huisartsen en verloskundigen. Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg.

L. Hingstman, J.B. Pool

Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg, Utrecht (verschijnt jaarlijks).

ISBN: 90-6905-213-X

ISSN: 0923-1633

Trefwoorden: eerstelijnsgezondheidszorg; Nederland; statistieken; huisartsen; verloskundigen

Dataverzameling : T. Scheepmaker, E. Fontein

Research-assistente : M. Boschman

Vormgeving en lay out : M. Cornelius

INHOUD

pag.

1. INLEIDING	1
2. LIJST VAN TABELLEN	3
3. LIJST VAN FIGUREN	9
4. HUISARTSEN	11
4.1. Inleiding	13
4.2. Vestiging en vertrek	13
4.3. Samenstelling van de beroepsgroep huisartsen	14
4.4. Praktijken	15
4.5. Spreiding en dichtheid	15
5. NOG-NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN	39
6. VERLOSKUNDIGEN	51
6.1. Aantallen	53
6.2. Vestiging en vertrek	53
6.3. Samenstelling van de beroepsgroep	54
6.4. Aantal praktijken	55
6.5. Spreiding en dichtheid	55
7. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN	79
8. CONTOURENKAART WGR-SUBREGIO's	87
9. LITERATUUR	91

1. INLEIDING

Ieder jaar publiceert het NIVEL statistische overzichten van een groot aantal gegevens uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg. In deze registratie zijn gegevens opgenomen over de volgende beroepsgroepen: huisartsen, nog niet gevestigde huisartsen, verloskundigen, pas afgestudeerde verloskundigen en fysiotherapeuten.

In het onderhavige rapport zullen de gegevens over bovengenoemde groepen gepresenteerd worden met uitzondering van de fysiotherapeuten.

Huisartsenregistratie

De cijfers over huisartsen zijn afkomstig uit het registratiesysteem van gevestigde huisartsen dat sinds 1974 op het NIVEL wordt bijgehouden. De gegevens voor deze registratie worden via een aantal externe bronnen verkregen (GHI, HRVC, NHG) en via eigen gegevensverzameling (telefonische en schriftelijke enquête). Van alle in Nederland praktizerende huisartsen worden in deze registratie een groot aantal gegevens bijgehouden. De belangrijkste gegevens zijn: persoonsgegevens, praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm, functie en al of niet apotheehoudend.

Nog niet gevestigde huisartsenregistratie

Naast de gevestigde huisartsen wordt sinds 1979 op het NIVEL ook een registratiesysteem van nog niet gevestigde huisartsen bijgehouden. Onder nog niet gevestigde huisartsen verstaan we artsen die de beroepsopleiding aan een van de universitaire instituten voor huisartsgeneeskunde volgen of gevolgd hebben en nog niet als huisarts gevestigd zijn. De gegevens voor deze registratie worden deels verkregen via de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC) en deels via een jaarlijkse enquête onder alle nog niet gevestigde huisartsen die de huisartsenopleiding hebben voltooid. Naast een aantal persoonsgegevens wordt een groot aantal gegevens verzameld met betrekking tot het verwerven van een praktijk.

Verloskundigenregistratie

De cijfers over verloskundigen zijn afkomstig uit het registratiesysteem van verloskundigen dat het NIVEL per 1 januari 1984 heeft opgezet. De gegevens in dit registratiesysteem gaan terug tot 1970, zodat we in staat zijn vanaf 1970 cijfers over deze beroepsgroep te publiceren. De gegevens voor deze registratie worden verkregen via een aantal externe bronnen (GHI, NOV) en via de jaarlijkse schriftelijke enquête onder alle werkzame verloskundigen. Naast een aantal persoonsgegevens, zijn in het registratie-

systeem ook gegevens opgenomen over de functie, vestigingswijze, praktijkvormen en praktijkadres.

Pas afgestudeerde verloskundigenregistratie

Sinds 1 januari 1986 beschikt het NIVEL ook over een registratiesysteem van pas afgestudeerde verloskundigen. Onder deze groep verloskundigen verstaan we diegenen die de opleiding tot verloskundige hebben voltooid maar nog niet werkzaam zijn in een vaste betrekking, dat wil zeggen eigen praktijk, klinisch werkzaam of als vaste waarnemer. De gegevens worden verkregen via een enquête onder alle verloskundigen die de opleiding hebben voltooid. De gegevens die in dit rapport gepresenteerd worden, hebben in de eerste plaats betrekking op alle afgestudeerden uit 1991 en in de tweede plaats op alle afgestudeerden uit de periode 1984 tot en met 1991 die bij de vorige peiling (1 januari 1991) te kennen hebben gegeven op zoek te zijn naar een vaste betrekking als verloskundige. Naast een aantal persoonsgegevens wordt informatie verzameld over de zoekactiviteiten naar een zelfstandige praktijk.

Peildatum

De gepresenteerde gegevens hebben betrekking op peildatum 1 januari 1992.

Correcties

Gezien de opzet van bovengenoemde registratiesystemen, kunnen in het licht van achteraf nog uitgevoerde correcties en toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, hetgeen betekent dat er verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten in deze reeks.

Verder wordt opgemerkt dat in 1992 de verschillende registratiesystemen zijn gereorganiseerd. In een aantal gevallen zijn de definities aangepast, zodat voor een aantal gegevens (bijvoorbeeld vestigingswijze) de resultaten iets afwijken van eerdere publikaties uit onze reeks.

2. LIJST VAN TABELLEN

pag.

A. HUISARTSEN

Tabel 1 :	Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen, naar geslacht vanaf 1970	19
Tabel 2 :	Aantal nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen dat de praktijk heeft neergelegd, naar geslacht vanaf 1970	21
Tabel 3 :	Leeftijdsverdeling van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd in 1991	22
Tabel 4 :	Vestigingswijze van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	22
Tabel 5 :	Praktijkvorm van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	23
Tabel 6 :	Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	24
Tabel 7 :	De nieuwe functie van de sinds 1970 vertrokken huisartsen	24
Tabel 8 :	Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar geslacht per 1 januari 1992	25
Tabel 9 :	Leeftijdsverdeling van assistent-huisartsen naar geslacht per 1 januari 1992	26
Tabel 10:	Absoluut en relatief aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari	26
Tabel 11:	Zelfstandig gevestigde huisartsen werkzaam in een gezondheidscentrum naar aantal collega's per januari 1992	27
Tabel 12:	Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm per 1 januari 1992	27
Tabel 13:	Absoluut en relatief aantal assistent-huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari	28
Tabel 14:	Zelfstandig gevestigde huisartsen naar vestigingsduur in de huidige praktijk per 1 januari 1992	28
Tabel 15:	Aantal apotheekhoudende zelfstandig gevestigde huisartsen (vergunninghouders) vanaf 1970 per 1 januari	29
Tabel 16:	Leeftijdsverdeling van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen per 1 januari 1992	29
Tabel 17:	(Niet-)apotheekhoudende huisartsen naar vestigingsduur in huidige praktijk per 1 januari 1992	30
Tabel 18:	Aantal apotheekhoudende huisartsen naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1992	30

	pag.
Tabel 19: Aantal <u>praktijken</u> naar praktijkvorm vanaf 1970	31
Tabel 20: Aantal <u>praktijken</u> met of zonder apotheek vanaf 1970	32
Tabel 21: Aantal <u>praktijken</u> naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1992	33
Tabel 22: Aantal <u>praktijken</u> naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1992	33
Tabel 23: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie en geslacht per 1 januari 1992	34
Tabel 24: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1992	35
Tabel 25: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1992	35
Tabel 26: Leeftijdverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad per 1 januari 1992	35
Tabel 27: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1992	36
Tabel 28: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1992	36
Tabel 29: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) per provincie per 1 januari 1992	37
Tabel 30: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1992	37

B. NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN

Tabel 31: Aantal huisartsen in opleiding per Universitair Huisartsen Instituut en per jaargang op 1 januari 1992	45
Tabel 32: Verdeling van de afgestudeerden van de huisartsenopleidingen naar jaar van voltooiing van de opleiding en universiteit, vanaf 1974	45
Tabel 33: Overzicht van de activiteiten van alle vanaf 1974 afgestudeerden van de huisartsenopleiding op 1 januari 1992	46
Tabel 34: Aard assistentschap naar mannen en vrouwen per 1 januari 1992	47
Tabel 35: Aantal praktijkzoekende huisartsen vanaf 1 januari 1980	47

	pag.
Tabel 36: Aantal praktijkzoekende adspirant-huisartsen per 1 januari 1992 naar jaar van afstuderen, in verhouding tot het jaarlijks aantal afgestudeerden, naar geslacht (exclusief in het buitenland afgestudeerden)	48
Tabel 37: Gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen per 1 januari 1992	48
Tabel 38: De gemiddelde gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen vanaf 1982 per 1 januari	49
Tabel 39: Mate waarin huisartsen die in 1991 hun vestigingsplannen hebben opgegeven, van plan zijn geweest zich als huisarts te vestigen, naar geslacht per 1 januari 1992	49

C. VERLOSKUNDIGEN

Tabel 40: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie vanaf 1972, per 1 januari	61
Tabel 41: Aantal nieuw gevestigde verloskundigen (eigen praktijk) en het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat de praktijk heeft neergelegd vanaf 1972	61
Tabel 42: Leeftijdsverdeling van verloskundigen die in 1991 met een zelfstandige praktijk zijn begonnen of die in 1991 hun praktijk hebben neergelegd	62
Tabel 43: Vestigingswijze van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972	63
Tabel 44: Praktijkvorm van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972	63
Tabel 45: Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1972	64
Tabel 46: Leeftijdsverdeling van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1992 naar geslacht	65
Tabel 47: Leeftijdsverdeling van praktizerende verloskundigen naar functie per 1 januari 1992	65
Tabel 48: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1972, per 1 januari	66
Tabel 49: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1992	66
Tabel 50: Vestigingsduur van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1992	68
Tabel 51: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding per 1 januari 1992	68

	pag.
Tabel 52: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding per 1 januari 1992	68
Tabel 53: Aantal vaste waarneemsters naar praktijkvorm per 1 januari 1992	69
Tabel 54: Aantal praktizerende verloskundigen al of niet lid van de NOV naar functie per 1 januari 1992	69
Tabel 55: Aantal <u>verloskundigenpraktijken</u> naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari	69
Tabel 56: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie en functie per 1 januari 1992	70
Tabel 57: Aantal praktizerende verloskundigen naar urbanisatiegraad en functie per 1 januari 1992	70
Tabel 58: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1992	72
Tabel 59: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen eigen praktijk) naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1992	72
Tabel 60: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie van vestiging en plaats van opleiding per 1 januari 1992	73
Tabel 61: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) per provincie per 1 januari 1992	73
Tabel 62: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1992	74
Tabel 63: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, per provincie per 1 januari 1992	74
Tabel 64: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1992	75
Tabel 65: Aantal <u>praktijken</u> naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1992	75
Tabel 66: Aantal <u>praktijken</u> naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1992	76

D. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

Tabel 67:	Vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van de opleiding	83
Tabel 68:	Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerd (of gelijkstelling) vanaf 1984, in percentages per 1 januari 1992	83
Tabel 69:	Werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, naar plaats van opleiding en jaar van afstuderen, per 1 januari 1992	84
Tabel 70:	Verloskundigen al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van studeren, per 1 januari 1992	85
Tabel 71:	Verloskundigen (zonder vaste betrekking) afgestudeerd vanaf 1984 al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar huidige bezigheden per 1 januari 1992	85
Tabel 72:	Gewenste functie van de werkzoekende verloskundigen (zonder vaste betrekking) afgestudeerd vanaf 1984 per 1 januari 1992	85
Tabel 73:	Wijze van zoeken van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, per 1 januari 1991 op zoek naar een (andere) functie als verloskundige (N=40)	86

3. LIJST VAN FIGUREN

pag.

A. HUISARTSEN

Figuur 1:	Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970 (1970=100)	20
Figuur 2:	Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen vanaf 1980, naar geslacht (1980=100)	20
Figuur 3:	Vestigings-, vertrek- en groeicijfers als promillage van het gemiddeld aantal zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1971	21
Figuur 4:	Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen per 1 januari 1970 en per 1 januari 1992	25
Figuur 5:	Huisartsendichtheid per WGR-subregio (Wet Gemeenschappelijke Regelingen) per 1 januari 1992	38

B. VERLOSKUNDIGEN

Figuur 6:	Aantal werkzame verloskundigen naar functie vanaf 1972	62
Figuur 7:	Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen uitgedrukt als promillage van het gemiddeld aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen per jaar vanaf 1972	62
Figuur 8:	Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1992	67
Figuur 9:	Relatief aantal verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1992	71
Figuur 10:	Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39) per verloskundige in eigen praktijk) per WGR-subregio per 1 januari 1992	77

C. CONTOURENKAART

Figuur 11:	Contourenkaart van de WGR-subregio's in Nederland	89
------------	---	----

4. HUISARTSEN

4. HUISARTSEN

4.1. Inleiding

Op 1 januari 1992 zijn er in Nederland 6525 zelfstandig gevestigde huisartsen werkzaam (tabel 1). Ten opzichte van 1 januari 1991 is dat een absolute toename van 70 (1%). Deze toename is hetzelfde als in 1990, toen het absoluut aantal huisartsen met 74 (1,7%) toenam. Als wij de groei over een wat langere periode in ogenschouw nemen, dan moeten wij constateren dat tot aan het van kracht worden van het wettelijk vestigingsbeleid in 1986 sprake was van een sterk toenemende groei. Daarna is de groei sterk afgenomen (figuur 1).

Circa 14% van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is vrouw. Vergeleken met 1980 (4%) is het percentage vrouwelijke huisartsen sterk toegenomen. Als wij bijvoorbeeld kijken naar de afgelopen vijf jaar, dan is het absoluut aantal mannelijke huisartsen vrijwel gelijk gebleven, terwijl het aantal vrouwelijke huisartsen met circa 37% is toegenomen.

Naast de zelfstandig gevestigde huisartsen zijn er 369 huisartsen werkzaam als assistent-huisarts (tabel 1). Dit zijn huisartsen die voor langere tijd (minimaal half jaar) als assistent werkzaam zijn bij een zelfstandig gevestigde huisarts. Het grootste deel (66%) van de groep assistent-huisartsen bestaat uit vrouwen.

4.2. Vestiging en Vertrek

De groei van het aantal huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit de vestigingscijfers in tabel 2 blijkt duidelijk de invloed van het eerdergenoemde vestigingsbeleid. In de periode 1982-1985 zien wij het vestigingscijfer ieder jaar toenemen, met als topjaar 1985, toen 455 huisartsen zich vestigden. Na 1985 ligt het vestigingscijfer aanzienlijk lager. Overigens moeten wij constateren dat vanaf 1990 weer sprake is van een toename van het vestigingscijfer.

Als wij vervolgens het vertrekcijfer onder de loep nemen, dan zien wij dat tot 1987 het vertrekcijfer ieder jaar verder toenam. In 1986 zien wij een sterke daling waarna het vertrekcijfer ieder jaar weer iets toeneemt, waarbij in 1990 sprake is van een uitschieter naar boven.

Van de 276 huisartsen die zich in 1991 hebben gevestigd is 26% vrouw. Dit percentage ligt wat lager dan in 1990 (29%).

De vestigingswijze van de 276 nieuw gevestigde huisartsen is weergegeven in tabel 4. Het grootste deel (59%) heeft een hele praktijk of een deel van een praktijk overgenomen van een zittende huisarts die met praktizeren is gestopt. Circa 27% heeft zich in 1991 gevestigd door een associatie aan te gaan met een reeds zittende huisarts en 15% heeft zich vrij gevestigd.

Van de 276 nieuw gevestigde huisartsen heeft 42% zich gevestigd in een solopraktijk en circa 33% in een duopraktijk.

In 1991 hebben 206 huisartsen de werkzaamheden neergelegd. Het grootste deel (60%) van deze groep is ouder dan 60 jaar (tabel 3). Toch zien wij ook dat bijna 18% jonger is dan 40 jaar. Als wij vervolgens kijken naar de redenen van praktijkbeëindiging, dan blijkt dat 78% vanwege leeftijd, ziekte, overlijden, etc. gestopt te zijn (tabel 6). Daarnaast heeft 22% een andere functie (niet als huisarts) aanvaard. Van deze laatste groep is bijna 47% als sociaal-geneeskundige aan de slag gegaan (tabel 7).

Als wij de redenen voor vertrek uit de praktijk over een wat langere periode bekijken, dan moeten wij constateren dat het aanvaarden van een andere functie het afgelopen jaar weliswaar wat is toegenomen, maar dat het nog aanmerkelijk lager is dan vóór 1987. Met enige voorzichtigheid kunnen wij hieruit afleiden dat in de afgelopen jaren het voor huisartsen moeilijk is om in een andere functie aan de slag te gaan. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door het feit dat de arbeidsmarkt voor aan huisarts verwante beroepen (bijvoorbeeld verpleeghuisarts) niet meer alleen door huisartsen worden ingevuld.

4.3. Samenstelling van de beroepsgroep huisartsen

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen is jong te noemen. Tabel 8 laat zien dat bijna 33% jonger dan 40 jaar is. Daarbij hebben de vrouwelijke huisartsen een aanzienlijk jongere leeftijdsopbouw dan mannen; 61% van de vrouwen is jonger dan 40 jaar, tegen 29% van de mannen.

Praktijkvorm

Het merendeel (53%) van alle in Nederland gevestigde huisartsen is op 1 januari 1992 werkzaam in een solopraktijk. Dit percentage neemt overigens ieder jaar verder af. In 1970 werkte nog bijna 91% in een solopraktijk. Het aantal huisartsen in een duopraktijk is de afgelopen jaren tamelijk stabiel gebleven (rond de 29%). Het aantal huisartsen in groepspraktijken neemt ieder jaar iets toe, tot 9,4% in 1992. Deze geringe toename zien wij ook bij het aantal huisartsen dat in gezondheidscentra werkt; in 1992 circa 8,6%.

Met betrekking tot 561 huisartsen die in een gezondheidscentrum werken, werkt verreweg het grootste deel (83%) met meer dan twee collega's samen.

Vestigingsduur

Van alle 6535 zelfstandig gevestigde huisartsen is 23% minder dan vijf jaar als huisarts werkzaam (tabel 14). Als wij onderscheid maken naar mannen en vrouwen dan moeten wij constateren dat bijna 50% van alle vrouwelijke huisartsen minder dan vijf jaar als huisarts gevestigd is. Van de mannen is 19% korter dan vijf jaar gevestigd.

Apotheekhoudende huisartsen

De afname van het aantal apotheekhoudende huisartsen heeft zich ook in 1991 doorgezet (tabel 15). Op 1 januari 1992 zijn er in Nederland 710 (10,9%) apotheekhoudende huisartsen. Het grootste deel hiervan (83%) is gevestigd in het landelijk of verstedelijkt landelijk gebied (tabel 18).

4.4. Praktijken

Op 1 januari 1992 zijn er in Nederland 4775 huisartspraktijken (tabel 19). Bijna driekwart (72%) van deze praktijken betreft een solopraktijk. Daarnaast is 20% een duopraktijk en 4% een groepspraktijk en 3% een praktijk in een gezondheidscentrum. Als wij kijken naar de regionale verschillen (tabel 21), dan zien wij dat de provincie Groningen gekenmerkt wordt door relatief gezien het meeste aantal solopraktijken (86%). In de provincie Flevoland (40%) en Limburg (61%) is het percentage solopraktijken het laagst. De provincie Flevoland wordt gekenmerkt door het grootste aantal praktijken in een gezondheidscentrum (50%).

4.5. Spreiding en dichtheid

Uit tabel 24 blijkt dat bijna een kwart van alle huisartsen gevestigd is in de grote steden. Daarbij valt op dat van de vrouwelijke huisartsen een groter deel (34%) gevestigd is in de grote steden dan van de mannen (24%). Voor het platteland geldt het omgekeerde, circa 35% van de mannelijke huisartsen is gevestigd op het platteland tegen 26% van de vrouwen. Er zijn grote regionale verschillen in de praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn (tabel 27). Het percentage solowerkende huisartsen is in Groningen (70%) aanzienlijk hoger dan in Flevoland (20%) en Limburg (41%). Flevoland neemt door de specifieke gezondheidsstructuur in deze jonge provincie een

uitzonderingspositie in. De meeste (76%) huisartsen in deze provincie zijn werkzaam in een gezondheidscentrum.

De verschillen in praktijkvorm naar urbanisatiegraad zijn niet erg groot (tabel 28). Het hoogste percentage (59%) solo-praktizerende huisartsen treffen wij aan op het platteland. In de forensengemeenten (12%) en in de grote steden (11%) is het percentage huisartsen in gezondheidscentra het hoogst.

De huisartsendichtheid (gemiddeld aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts) is vergeleken met 1991 (2318) en is in 1992 iets gedaald tot 2315. Er zijn regionale verschillen in huisartsendichtheid, maar die zijn niet zo groot als bijvoorbeeld 10 jaar geleden. Op 1 januari 1992 wordt de laagste huisartsendichtheid gemeten in Overijssel (2481) en de hoogste huisartsendichtheid in Flevoland (1951) en Noord-Holland (2203) (tabel 29). Als wij vervolgens kijken naar de urbanisatiegraad, dan blijkt dat in de grote steden van ons land de huisartsendichtheid het hoogst is (2188). De laagste huisartsendichtheid komen wij tegen in de kleine steden van ons land (2398).

In figuur 5 hebben wij de regionale verschillen in huisartsendichtheid in beeld gebracht. Daaruit kunnen wij afleiden dat het noordelijk deel van de Randstad, Flevoland, Noord-Groningen, Zuid-West Drenthe, het gebied ten oosten van Nijmegen en op Goeree-Overflakkee de gebieden zijn met de hoogste huisartsendichtheid (op de kaart de donkere gebieden). De Hoeksewaard is de regio met de laagste huisartsendichtheid.

BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

Assistent-huisarts - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) als assistent in de praktijk van een zelfstandig gevestigde huisarts werkt

Gesteunde-vrije-vestiging - nieuwe vestiging van een huisartspraktijk met instemming en/of steun van (een deel van) de buurt-collega's, in de vorm van overdracht van patiënten, sluiting van omliggende praktijken, aanbieding van waarnemingsmogelijkheden of nevenfuncties

Niet-gesteunde-vrije-vestiging - nieuwe vestiging van een huisartsenpraktijk zonder instemming van buurt-collega's

Overname - vestiging van een huisarts door de voortzetting van een bestaande huisartspraktijk

Associatie - vestiging van een huisarts door het aangaan van een maatschap met één of meer reeds gevestigde huisartsen of door de voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuwe huisartsen in de vorm van een maatschap

Solopraktijk - praktijkvoering door een zelfstandig gevestigde huisarts (al of niet in samenwerking met een assistent-huisarts)

Duopraktijk - praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen in maatschap al of niet in een gezamenlijk praktijkgebouw

Groepspraktijk - praktijkvoering door ten minste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak

Gezondheidscentrum - praktijkvoering van ten minste één zelfstandig gevestigde huisarts, een wijkverpleegkundige en een maatschappelijk werker onder één dak

Apotheekhoudende arts - een zelfstandig gevestigde huisarts met een apothekervergunning

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per huisarts

Vestigingsduur - het aantal jaren dat een huisarts gevestigd is in de huidige praktijk

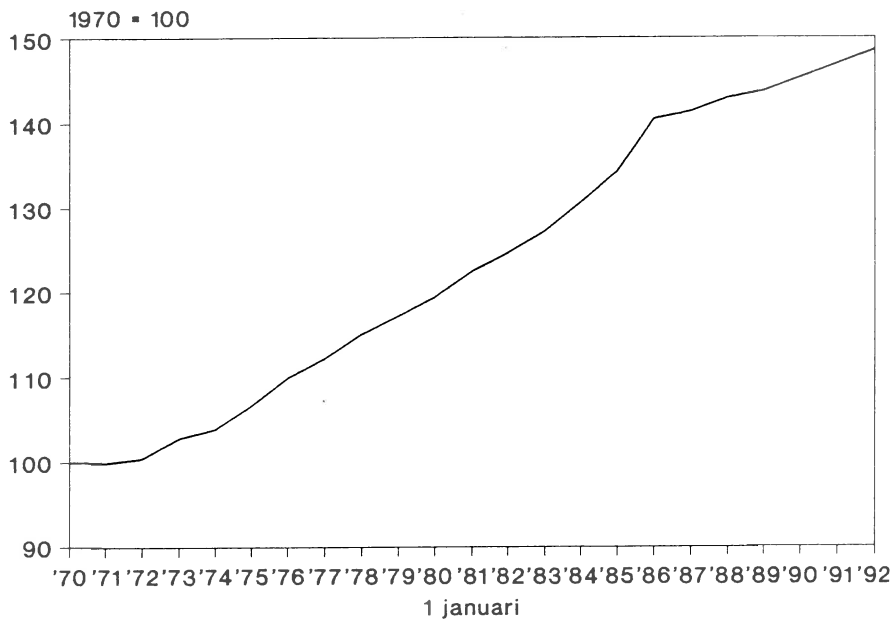
Urbanisatiegraad - typologie van gemeente waarin de mate van verstedelijking is weergegeven (naar: J.J. Harts, 1979)

- Landelijk gebied** : Gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw
- Verstedelijkt landelijk gebied:** Gebied van gemeenten met een grootste woonkern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de niet-agrarische sector
- Forensengemeente** : Gemeente met een grootste kern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke bevolking forens
- Stedelijke gemeente** : Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km ; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de bebouwde kom. Onderscheiden worden:
1. Kleine steden Gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom
 2. Middelgrote steden Gemeenten met tussen de 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom
 3. Grote steden Gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

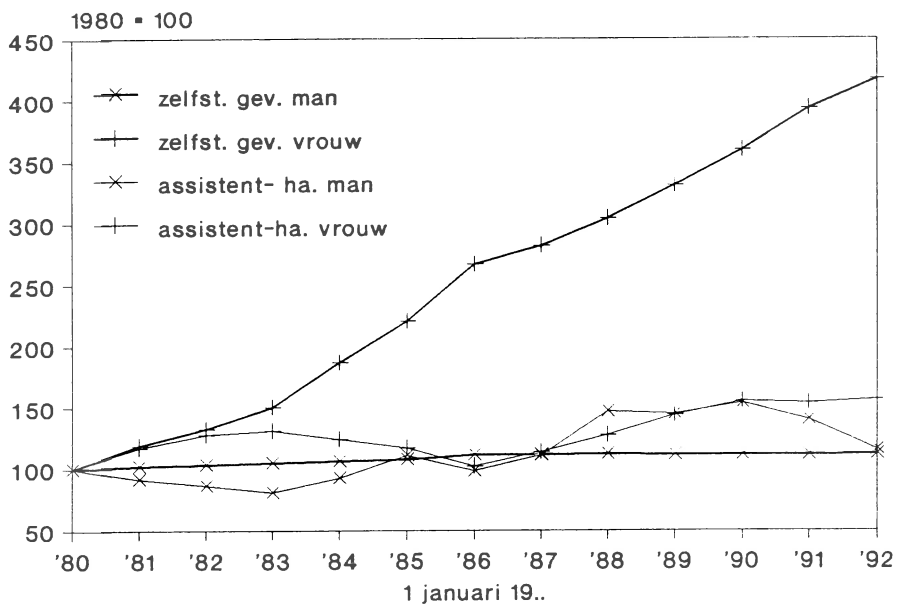
Tabel 1: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen, naar geslacht vanaf 1970

	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen			totaal		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
1970	4272	128	4400	9	49	58	4281	177	4458
1971	4269	126	4395	9	51	60	4278	177	4455
1972	4295	123	4418	9	54	63	4304	177	4481
1973	4400	124	4524	15	58	73	4415	182	4597
1974	4445	128	4573	18	61	79	4463	189	4652
1975	4554	140	4694	30	67	97	4584	207	4791
1976	4683	154	4837	43	79	122	4726	233	4959
1977	4776	164	4940	44	94	138	4820	258	5078
1978	4885	179	5064	77	99	176	4962	278	5240
1979	4968	191	5159	79	127	206	5047	318	5365
1980	5041	216	5257	110	155	265	5151	371	5522
1981	5132	257	5389	101	181	282	5233	438	5671
1982	5199	286	5485	95	198	293	5294	484	5778
1983	5274	324	5598	89	203	292	5363	527	5890
1984	5343	403	5746	102	192	294	5445	595	6040
1985	5433	476	5909	122	181	303	5555	657	6212
1986	5603	576	6179	108	158	266	5711	734	6445
1987	5612	608	6220	122	176	298	5734	784	6518
1988	5632	656	6288	161	197	358	5793	853	6646
1989	5618	714	6332	159	223	382	5777	937	6714
1990	5615	776	6391	169	240	409	5784	1016	6800
1991	5616	849	6465	154	238	392	5770	1087	6857
1992	5634	901	6535	127	242	369	5761	1143	6904

Figuur 1: Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970 (1970=100)

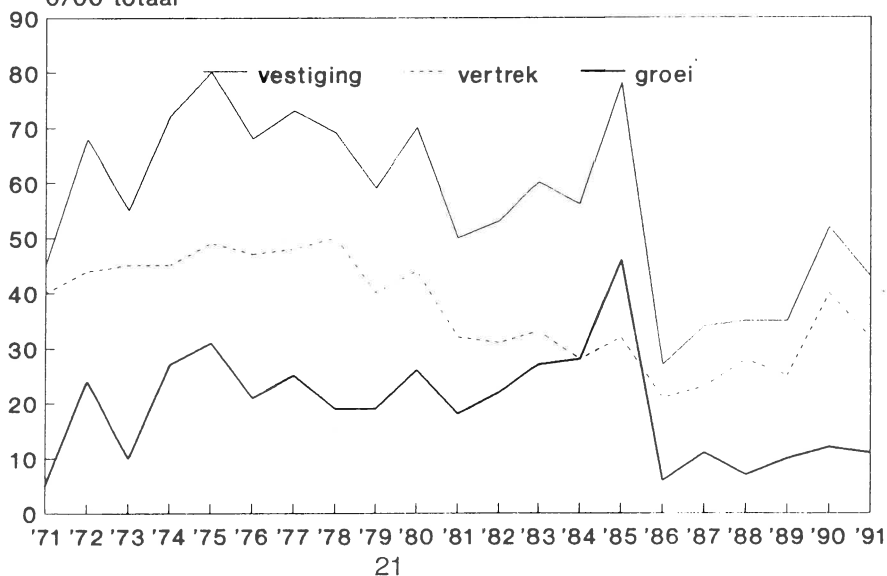
Figuur 2: Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen vanaf 1980, naar geslacht (1980=100)

Tabel 2: Aantal nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen dat de praktijk heeft neergelegd naar geslacht, vanaf 1970

	nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen			huisartsen die praktijk hebben neergelegd			vestigingssaldo					
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal			
1970	168	8	176	171	10	181	-	3	-	2	-	5
1971	192	5	197	166	8	174	+	26	-	3	+	23
1972	289	12	301	184	11	195	+	105	+	1	+	106
1973	234	14	248	189	10	199	+	45	+	4	+	49
1974	311	15	326	202	3	205	+	109	+	12	+	121
1975	348	21	369	219	7	226	+	129	+	14	+	143
1976	304	21	325	211	11	222	+	93	+	10	+	103
1977	332	27	359	223	12	235	+	109	+	15	+	124
1978	326	18	344	243	6	249	+	83	+	12	+	95
1979	272	30	302	199	5	204	+	73	+	25	+	98
1980	312	51	363	221	10	231	+	91	+	41	+	132
1981	233	35	268	166	6	172	+	67	+	29	+	96
1982	238	49	287	163	11	174	+	75	+	38	+	113
1983	235	96	331	166	17	183	+	60	+	79	+	148
1984	233	87	320	143	14	157	+	90	+	73	+	163
1985	338	117	455	168	17	185	+	170	+	100	+	270
1986	124	41	165	115	9	124	+	9	+	32	+	41
1987	147	65	212	127	17	144	+	20	+	48	+	68
1988	147	71	218	161	13	174	-	14	+	58	+	44
1989	137	81	218	140	19	159	-	3	+	62	+	59
1990	233	97	330	232	24	256	+	1	+	73	+	74
1991	204	72	276	186	20	206	+	18	+	52	+	70

Figuur 3: Vestigings-, vertrek- en groeicijfers als promillage van het gemiddeld aantal zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1971 0/00 totaal

Tabel 3: Leeftijdverdeling van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd in 1991

leeftijd	nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen		huisartsen die zijn gestopt	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	7	2,6	-	-
30-34	134	50,0	6	2,9
35-39	99	36,9	12	5,8
40-44	22	8,2	20	9,7
45-49	4	1,5	17	8,3
50-54	2	0,7	10	4,9
55-59	-	-	14	6,8
60-64	-	-	66	32,0
65-69	-	-	59	28,6
70 jaar en ouder	-	-	2	1,0
Totaal	268	100,0	206	100,0

Tabel 4: Vestigingswijze van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

Jaar	gesteunde vrije vestiging		niet-gesteunde vrije vestiging		overname		associatie		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	14	8,0	10	5,7	111	63,1	41	23,3	176	100,0
1971	22	11,2	14	7,1	111	56,3	50	25,4	197	100,0
1972	45	15,0	17	5,6	166	55,1	73	24,3	301	100,0
1973	34	13,7	15	6,0	148	59,7	51	20,6	248	100,0
1974	30	9,2	24	7,4	160	49,1	112	34,4	326	100,0
1975	44	11,9	28	7,6	192	52,0	105	28,5	369	100,0
1976	38	11,6	11	3,4	177	54,5	99	30,5	325	100,0
1977	40	11,1	28	7,8	190	52,9	101	28,1	359	100,0
1978	43	12,5	16	4,7	194	56,4	91	26,5	344	100,0
1979	36	11,9	21	7,0	162	53,6	83	27,5	302	100,0
1980	53	14,6	17	4,7	193	53,2	100	27,5	363	100,0
1981	45	16,8	12	4,5	141	52,6	70	26,1	268	100,0
1982	41	14,3	24	8,4	145	50,5	77	26,8	287	100,0
1983	44	13,3	32	9,7	142	42,9	113	34,1	331	100,0
1984	45	14,1	45	14,1	117	36,6	113	35,3	320	100,0
1985	61	13,4	50	11,0	166	36,5	178	39,1	455	100,0
1986	21	12,7	-	-	85	51,5	59	35,8	165	100,0
1987	44	20,8	-	-	97	45,8	71	33,5	212	100,0
1988	48	22,0	-	-	110	50,5	60	27,5	218	100,0
1989	49	22,5	-	-	106	48,6	63	28,9	218	100,0
1990	43	13,0	-	-	201	60,9	86	26,1	330	100,0
1991	40	14,5	-	-	162	58,7	74	26,8	276	100,0

Tabel 5: Praktijkvorm van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	141	80,1	27	15,3	7	4,0	1	0,6	176	100,0
1971	151	76,6	38	19,3	6	3,0	2	1,0	197	100,0
1972	207	68,8	73	24,3	12	4,0	9	3,0	301	100,0
1973	187	75,4	40	16,1	7	2,8	14	5,6	248	100,0
1974	212	65,0	87	26,7	11	3,4	16	4,9	326	100,0
1975	241	65,3	96	26,0	15	4,1	17	4,6	369	100,0
1976	207	63,7	81	24,9	12	3,7	25	7,7	325	100,0
1977	227	63,2	95	26,5	20	5,6	17	4,7	359	100,0
1978	217	63,1	89	25,9	17	4,9	21	6,1	344	100,0
1979	188	62,3	81	26,8	16	5,3	17	5,6	302	100,0
1980	234	64,5	86	23,7	19	5,2	24	6,6	363	100,0
1981	166	61,9	56	20,9	23	8,6	23	8,6	268	100,0
1982	156	54,4	74	25,8	26	9,1	31	10,8	287	100,0
1983	145	43,8	132	39,9	15	4,5	39	11,8	331	100,0
1984	133	41,6	147	45,9	22	6,9	18	5,6	320	100,0
1985	193	42,4	195	42,9	36	7,9	31	6,8	455	100,0
1986	61	37,0	60	36,4	21	12,7	23	13,9	165	100,0
1987	87	41,0	87	41,0	15	7,1	23	10,8	212	100,0
1988	93	42,7	73	33,5	22	10,1	30	13,8	218	100,0
1989	79	36,2	73	33,5	35	16,1	31	14,2	218	100,0
1990	134	40,6	128	38,8	29	8,8	39	11,8	330	100,0
1991	116	42,0	90	32,6	32	11,6	38	13,8	276	100,0

Tabel 6: Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

	natuurlijk verloop		andere functie		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	79	43,6	102	56,4	181	100,0
1971	70	40,2	104	59,8	174	100,0
1972	73	37,4	122	62,6	195	100,0
1973	89	44,7	110	55,3	199	100,0
1974	88	42,9	117	57,1	205	100,0
1975	84	37,2	142	62,8	226	100,0
1976	92	41,4	130	58,6	222	100,0
1977	124	52,8	111	47,2	235	100,0
1978	128	51,4	121	48,6	249	100,0
1979	92	45,1	112	54,9	204	100,0
1980	102	44,2	129	55,8	231	100,0
1981	86	50,0	86	50,0	172	100,0
1982	93	53,4	81	46,6	174	100,0
1983	123	67,2	60	32,8	183	100,0
1984	113	72,0	44	28,0	157	100,0
1985	144	77,8	41	22,2	185	100,0
1986	77	62,1	47	37,9	124	100,0
1987	108	75,0	36	25,0	144	100,0
1988	145	83,3	29	16,7	174	100,0
1989	123	77,4	36	22,6	159	100,0
1990	212	82,8	44	17,2	256	100,0
1991	161	78,2	45	21,8	206	100,0

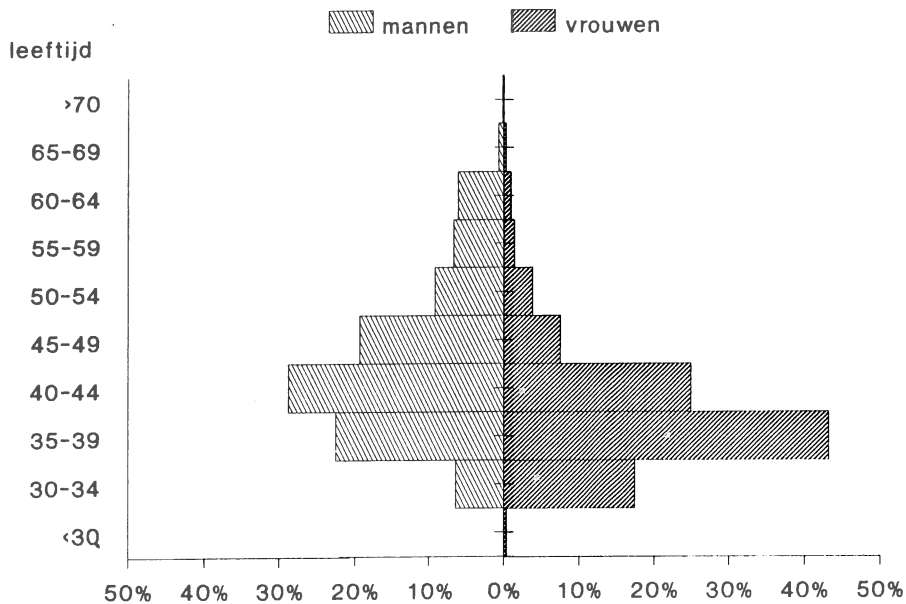
Tabel 7: De nieuwe functie van de sinds 1970 vertrokken huisartsen

	sociaal ge- neeskundige beroepen		beroepen ge- lijkend op huisartsen		beleids- en onderwijs- sector		specialist. beroepen		overig		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	47	46,1	13	12,7	8	7,8	14	13,7	20	19,6	102	100,0
1971	51	49,0	11	10,6	8	7,7	15	14,4	19	18,3	104	100,0
1972	60	49,2	15	12,3	7	5,7	23	18,9	17	13,9	122	100,0
1973	59	53,6	12	10,9	2	1,8	17	15,5	20	18,2	110	100,0
1974	71	60,7	17	14,5	8	6,8	12	10,3	9	7,7	117	100,0
1975	92	64,8	16	11,3	13	9,2	12	8,5	9	6,3	142	100,0
1976	78	60,0	9	6,9	7	5,4	25	19,2	11	8,5	130	100,0
1977	66	59,5	15	13,5	6	5,4	12	10,8	12	10,8	111	100,0
1978	61	50,4	17	14,0	10	8,3	18	14,9	15	12,4	121	100,0
1979	51	45,5	14	12,5	8	7,1	24	21,4	15	13,4	112	100,0
1980	68	53,1	18	13,5	8	6,3	16	12,5	19	14,8	129	100,0
1981	40	46,5	17	19,8	9	10,5	6	7,0	14	16,3	86	100,0
1982	41	50,6	9	11,1	8	9,9	6	7,4	17	21,0	81	100,0
1983	31	51,7	4	6,7	5	8,3	1	1,7	19	31,7	60	100,0
1984	11	25,0	13	29,5	3	6,8	5	11,4	12	27,3	44	100,0
1985	18	43,9	10	24,4	6	14,6	1	2,4	6	14,6	41	100,0
1986	25	53,2	4	8,5	6	12,8	4	8,5	8	17,0	47	100,0
1987	16	44,4	7	19,4	5	13,9	2	5,6	6	16,7	36	100,0
1988	9	31,0	6	20,7	7	24,1	1	3,4	6	20,7	29	100,0
1989	8	22,8	11	30,6	6	16,7	2	5,6	9	25,0	36	100,0
1990	14	31,8	11	25,0	6	13,6	-	-	13	29,5	44	100,0
1991	21	46,6	10	22,2	4	8,9	-	-	10	22,2	45	100,0

Tabel 8: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar geslacht per 1 januari 1992

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	2	-	4	0,4	6	0,1
30-34	363	6,4	158	17,5	521	8,1
35-39	1267	22,5	389	43,2	1656	25,3
40-44	1620	28,8	224	24,9	1844	28,2
45-49	1092	19,4	68	7,5	1160	17,8
50-54	516	9,2	34	3,8	550	8,4
55-59	378	6,7	13	1,4	391	6,0
60-64	344	6,1	8	0,9	352	5,4
65-69	42	0,7	3	0,3	45	0,7
70 jaar en ouder	10	0,2	-	-	10	0,1
Totaal	5634	100,0	901	100,0	6535	100,0

Figuur 4: Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen per 1 januari 1970 en per 1 januari 1992

Tabel 9: Leeftijdverdeling van assistent-huisartsen naar geslacht per 1 januari 1992

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	1	0,8	7	2,9	8	2,2
30-34	52	40,9	81	33,5	133	36,0
35-39	52	40,9	96	39,7	148	40,1
40 jaar en ouder	22	17,4	58	24,0	80	21,7
Totaal	127	100,0	242	100,0	369	100,0

Tabel 10: Absoluut en relatief aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	4007	91,1	334	7,6	46	1,0	13	0,3	4400	100,0
1971	3977	90,5	340	7,7	57	1,3	21	0,5	4395	100,0
1972	3948	89,4	374	8,5	68	1,5	28	0,6	4418	100,0
1973	3921	86,7	462	10,2	96	2,1	45	1,0	4524	100,0
1974	3906	85,4	484	10,6	108	2,4	75	1,6	4573	100,0
1975	3850	82,0	604	12,9	132	2,8	108	2,3	4694	100,0
1976	3845	79,5	694	14,3	160	3,3	138	2,9	4837	100,0
1977	3824	77,4	765	15,5	168	3,4	183	3,7	4940	100,0
1978	3809	75,2	851	16,8	189	3,7	215	4,2	5064	100,0
1979	3781	73,3	914	17,7	226	4,4	238	4,6	5159	100,0
1980	3770	71,7	991	18,9	238	4,5	258	4,9	5257	100,0
1981	3789	70,3	1051	19,5	250	4,6	299	5,5	5389	100,0
1982	3790	69,1	1091	19,9	286	5,2	318	5,8	5485	100,0
1983	3766	67,3	1150	20,5	328	5,9	354	6,3	5598	100,0
1984	3709	64,5	1314	22,9	329	5,7	394	6,9	5746	100,0
1985	3668	62,1	1458	24,7	360	6,1	423	7,2	5909	100,0
1986	3616	58,5	1681	27,2	439	7,1	443	7,2	6179	100,0
1987	3572	57,4	1727	27,8	468	7,5	453	7,3	6220	100,0
1988	3529	56,1	1817	28,9	475	7,6	467	7,4	6288	100,0
1989	3507	55,4	1820	28,7	517	8,2	488	7,7	6332	100,0
1990	3490	54,6	1844	28,9	542	8,5	515	8,1	6391	100,0
1991	3467	53,6	1871	28,9	581	9,0	546	8,4	6465	100,0
1992	3454	52,9	1908	29,2	612	9,4	561	8,6	6535	100,0

Tabel 11: Zelfstandig gevestigde huisartsen werkzaam in een gezondheidscentrum naar het aantal collega's per 1 januari 1992

praktijkvorm	aantal huisartsen	%
eenmanspraktijk	8	1,4
tweemanspraktijk	86	15,3
meermanspraktijk (meer dan 2)	467	83,2
Totaal	561	100,0

Tabel 12: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm per 1 januari 1992

leeftijd	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheidscentrum	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	1	0,0	2	0,1	1	0,2	2	0,4
30-34	203	5,9	194	10,2	58	9,5	66	11,8
35-39	723	20,9	586	30,7	165	27,0	182	32,4
40-44	933	27,0	566	29,7	174	28,4	171	30,5
45-49	697	20,2	263	13,8	107	17,5	93	16,6
50-54	359	10,4	119	6,2	44	7,2	28	5,0
55-59	263	7,6	83	4,4	30	4,9	15	2,7
60-64	235	6,8	83	4,4	30	4,9	4	0,7
65-69	31	0,9	11	0,6	3	0,5	-	-
70 jaar en ouder	9	0,2	1	0,1	-	-	-	-
Totaal	3454	100,0	1908	100,0	612	100,0	561	100,0

Tabel 13: Absoluut en relatief aantal assistent-huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	54	93,1	4	6,9	-	-	-	-	58	100,0
1971	53	88,3	6	10,0	1	1,7	-	-	60	100,0
1972	55	87,3	7	11,1	1	1,6	-	-	63	100,0
1973	65	89,0	6	8,2	1	1,4	1	1,4	73	100,0
1974	73	92,4	4	5,1	1	1,3	1	1,3	79	100,0
1975	86	88,7	7	7,2	1	1,0	3	3,1	97	100,0
1976	106	86,9	12	9,8	1	0,8	3	2,5	122	100,0
1977	116	84,1	11	8,0	4	2,9	7	5,1	138	100,0
1978	147	83,5	13	7,4	4	2,3	12	6,8	176	100,0
1979	174	84,5	12	5,8	7	3,4	13	6,3	206	100,0
1980	225	84,9	18	6,8	6	2,3	16	6,0	265	100,0
1981	228	80,9	21	7,4	11	3,9	22	7,8	282	100,0
1982	235	80,2	26	8,9	8	2,7	24	8,2	293	100,0
1983	235	80,5	27	9,2	8	2,7	22	7,5	292	100,0
1984	227	77,2	31	10,5	7	2,4	29	9,9	294	100,0
1985	238	78,5	28	9,2	8	2,6	29	9,6	303	100,0
1986	203	76,3	31	11,7	8	3,0	24	9,0	266	100,0
1987	219	73,5	44	14,8	8	2,7	27	9,1	298	100,0
1988	248	69,3	60	16,8	14	3,9	36	10,1	358	100,0
1989	274	71,7	57	14,9	13	3,4	38	9,9	382	100,0
1990	285	69,7	62	15,2	20	4,9	42	10,3	409	100,0
1991	272	69,4	55	14,0	26	6,6	39	9,9	392	100,0
1992	251	68,0	55	14,9	23	6,2	40	10,9	369	100,0

Tabel 14: Zelfstandig gevestigde huisartsen naar vestigingsduur in de huidige praktijk per 1 januari 1992

vestigingsduur in jaren	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	1059	18,8	446	49,5	1505	23,0
6-10	1221	21,7	298	33,1	1519	23,2
11-15	1284	22,8	98	10,9	1382	21,1
16-20	1037	18,4	43	4,8	1080	16,5
21-25	492	8,7	9	1,0	501	7,7
26-30	311	5,5	4	0,4	315	4,8
30 jaar en meer onbekend	230	4,1	3	0,3	233	3,6
Totaal	5634	100,0	901	100,0	6535	100,0

Tabel 15: Aantal apotheekhoudende zelfstandig gevestigde huisartsen (vergunninghouders) vanaf 1970, per 1 januari

	apotheekhoudend		niet-apotheekhoudend		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	1368	31,1	3032	68,9	4400	100,0
1971	1361	31,0	3034	69,0	4395	100,0
1972	1346	30,5	3072	69,5	4418	100,0
1973	1352	29,9	3172	70,1	4524	100,0
1974	1339	29,3	3234	70,7	4572	100,0
1975	1327	28,3	3367	71,7	4694	100,0
1976	1320	27,3	3517	72,7	4837	100,0
1977	1304	26,4	3636	73,6	4940	100,0
1978	1270	25,1	3794	74,9	5064	100,0
1979	1214	23,5	3945	76,5	5159	100,0
1980	1156	22,0	4101	78,0	5257	100,0
1981	1084	20,1	4305	79,9	5389	100,0
1982	1026	18,7	4459	81,3	5485	100,0
1983	1003	17,9	4595	82,1	5598	100,0
1984	962	16,7	4784	83,3	5746	100,0
1985	912	15,4	4997	84,6	5909	100,0
1986	854	13,8	5325	86,2	6179	100,0
1987	805	12,9	5415	87,1	6220	100,0
1988	772	12,3	5516	87,7	6288	100,0
1989	761	12,0	5571	88,0	6332	100,0
1990	750	11,7	5641	88,3	6391	100,0
1991	718	11,1	5747	88,9	6465	100,0
1992	710	10,9	5825	89,1	6535	100,0

Tabel 16: Leeftijdsverdeling van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen per 1 januari 1992

leeftijd	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	-	-	6	0,1
30-34	27	3,8	494	8,5
35-39	117	16,5	1539	26,4
40-44	177	24,9	1667	28,6
45-49	152	21,4	1008	17,3
50-54	92	13,0	458	7,9
55-59	70	9,9	321	5,5
60-64	67	9,4	285	4,9
65-69	8	1,1	37	0,6
70 jaar en ouder	-	-	10	0,2
Totaal	710	100,0	5825	100,0

Tabel 17: (Niet-)apotheekhoudende huisartsen naar vestigingsduur in huidige praktijk op 1 januari 1992

vestigingsduur	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	98	13,8	1407	24,2
6-10	113	15,9	1406	24,1
11-15	152	21,4	1230	21,1
16-20	152	21,4	928	15,9
21-25	79	11,1	422	7,2
26-30	77	10,8	238	4,1
meer dan 30 jaar	39	5,5	194	3,3
Totaal	710	100,0	5825	100,0

Tabel 18: Aantal apotheekhoudende huisartsen naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1992

urbanisatiegraad	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
landelijk gebied	318	44,8	395	6,8
verstedelijkt landelijk gebied	271	38,2	1208	20,7
forensengemeenten	64	9,0	896	15,4
kleine steden	39	5,5	664	11,4
middelgrote steden	12	1,7	1019	17,5
grote steden	6	0,8	1643	28,2
Totaal	710	100,0	5825	100,0

Tabel 19: Aantal praktijken naar praktijkvorm vanaf 1970

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	4018	95,3	176	4,2	13	0,3	7	0,2	4214	100,0
1971	3988	95,1	179	4,3	18	0,4	9	0,2	4194	100,0
1972	3960	94,5	195	4,7	22	0,5	12	0,3	4189	100,0
1973	3931	93,2	239	5,7	30	0,7	18	0,4	4218	100,0
1974	3916	92,7	250	5,9	31	0,7	28	0,7	4225	100,0
1975	3859	90,8	312	7,3	38	0,9	39	0,9	4248	100,0
1976	3854	89,3	359	8,3	49	1,1	53	1,2	4315	100,0
1977	3834	88,2	393	9,0	51	1,2	70	1,6	4348	100,0
1978	3820	86,9	437	9,9	58	1,3	79	1,8	4394	100,0
1979	3793	85,8	468	10,6	70	1,6	91	2,1	4422	100,0
1980	3781	84,7	508	11,4	73	1,6	100	2,2	4462	100,0
1981	3802	83,9	539	11,9	76	1,7	115	2,5	4532	100,0
1982	3802	83,2	559	12,2	87	1,9	121	2,6	4569	100,0
1983	3779	82,2	587	12,8	98	2,1	133	2,9	4597	100,0
1984	3720	80,3	671	14,5	99	2,1	141	3,0	4631	100,0
1985	3676	78,6	743	15,9	108	2,3	150	3,2	4677	100,0
1986	3622	76,0	855	18,0	134	2,8	152	3,2	4763	100,0
1987	3577	75,3	878	18,5	144	3,0	151	3,2	4750	100,0
1988	3533	74,3	925	19,5	147	3,1	150	3,2	4755	100,0
1989	3511	73,9	925	19,5	161	3,4	153	3,2	4750	100,0
1990	3494	73,5	935	19,7	167	3,5	157	3,3	4753	100,0
1991	3473	72,9	949	19,9	180	3,8	161	3,4	4763	100,0
1992	3458	72,4	968	20,3	187	3,9	162	3,4	4775	100,0

Tabel 20: Aantal praktijken met of zonder apotheek vanaf 1970

	met apotheek		zonder apotheek		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	1333	31,6	2881	68,4	4214	100,0
1971	1325	31,6	2869	68,4	4194	100,0
1972	1303	31,1	2886	68,9	4189	100,0
1973	1299	30,8	2919	69,2	4218	100,0
1974	1282	30,3	2943	69,7	4225	100,0
1975	1256	29,6	2992	70,4	4248	100,0
1976	1241	28,8	3074	71,2	4315	100,0
1977	1224	28,2	3124	71,8	4348	100,0
1978	1192	27,1	3202	72,9	4394	100,0
1979	1143	25,8	3279	74,2	4422	100,0
1980	1104	24,7	3358	75,3	4462	100,0
1981	1045	23,1	3487	76,9	4532	100,0
1982	1004	22,0	3565	78,0	4569	100,0
1983	984	21,4	3613	78,6	4597	100,0
1984	942	20,3	3689	79,7	4631	100,0
1985	893	19,1	3784	80,9	4677	100,0
1986	839	17,6	3924	82,4	4763	100,0
1987	796	16,8	3954	83,2	4750	100,0
1988	769	16,2	3986	83,8	4755	100,0
1989	757	15,9	3993	84,1	4750	100,0
1990	747	15,7	4006	84,3	4753	100,0
1991	716	15,0	4047	85,0	4763	100,0
1992	708	14,8	4067	85,2	4775	100,0

Tabel 21: Aantal praktijken naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1992

	solo-praktijk		duo-praktijk		groeps-praktijk		gezondheids-centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	165	85,5	18	9,3	8	4,1	2	1,0	193	100,0
Friesland	168	78,1	41	19,1	4	1,9	2	0,9	215	100,0
Drenthe	102	72,3	28	19,9	7	5,0	4	2,8	141	100,0
Overijssel	255	79,4	50	15,6	12	3,7	4	1,2	321	100,0
Flevoland	24	46,2	1	1,9	1	1,9	26	50,0	52	100,0
Gelderland	412	70,3	143	24,4	23	3,9	8	1,4	586	100,0
Utrecht	204	66,2	71	23,1	18	5,8	15	4,9	308	100,0
Noord-Holland	588	72,6	164	20,2	21	2,6	37	4,6	810	100,0
Zuid-Holland	781	75,3	183	17,6	37	3,6	36	3,6	1037	100,0
Zeeland	97	76,4	27	21,3	3	2,4	-	-	127	100,0
Noord-Brabant	469	70,1	156	23,3	29	4,3	15	2,2	669	100,0
Limburg	193	61,1	87	27,5	24	7,6	12	3,8	316	100,0
Nederland	3458	72,4	969	20,3	187	3,9	161	3,4	4775	100,0

Tabel 22: Aantal praktijken naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1992

	solo-praktijk		duo-praktijk		groeps-praktijk		gezondheids-centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	423	75,7	115	20,6	14	2,5	7	1,3	559	100,0
Verstedelijkt platteland	721	68,4	252	23,9	46	4,4	36	3,3	1054	100,0
Forensengemeenten	523	74,4	127	18,1	21	3,0	31	4,6	703	100,0
Kleine steden	382	73,0	105	20,1	28	5,4	7	1,5	523	100,0
Middelgrote steden	530	71,9	142	19,3	36	4,9	29	3,9	737	100,0
Grote steden	879	73,3	227	18,9	42	3,5	51	4,3	1199	100,0
Nederland	3458	72,4	968	20,3	187	3,9	161	3,4	4775	100,0

Tabel 23: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie en geslacht per 1 januari 1992

provincie	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Groningen	210	27	237	6	10	16
Friesland	241	29	270	5	10	15
Drenthe	180	15	195	6	8	14
Overijssel	384	32	416	7	13	20
Flevoland	94	25	119	-	2	2
Gelderland	686	112	798	15	25	40
Utrecht	379	80	459	4	24	28
Noord-Holland	904	196	1100	32	41	73
Zuid-Holland	1143	232	1375	28	70	98
Zeeland	145	11	156	1	9	10
Noord-Brabant	843	94	937	5	17	22
Limburg	425	48	473	18	13	31
Nederland	5634	901	6535	127	242	369

Tabel 24: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1992

urbanisatiegraad	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	640	11,4	73	8,1	713	10,9
verstedelijkt landelijk gebied	1318	23,4	161	17,9	1479	22,6
forensengemeenten	818	14,5	142	15,8	960	14,7
kleine steden	625	11,1	78	8,7	703	10,8
middelgrote steden	889	15,8	142	15,8	1031	15,8
grote steden	1344	23,9	305	33,9	1649	25,2
Nederland	5634	100,0	901	100,0	6535	100,0

Tabel 25: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1992

urbanisatiegraad	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	15	11,8	35	14,5	50	13,6
verstedelijkt landelijk gebied	24	18,9	43	17,8	67	18,2
forensengemeenten	14	11,0	44	18,2	58	15,7
kleine steden	18	14,2	20	8,3	38	10,3
middelgrote steden	19	15,0	36	14,9	55	14,9
grote steden	37	29,1	64	26,4	101	27,4
Nederland	127	100,0	242	100,0	369	100,0

Tabel 26: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad per 1 januari 1992

leeftijd	landelijk gebied		verstedelijkt landelijk		forensen-gemeenten		kleine steden		middelgrote steden		grote steden	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
< 30	1	0,1	2	0,1	2	0,2	1	0,1	-	-	-	-
30-34	50	7,0	133	9,0	74	7,7	52	7,4	94	9,1	118	7,2
35-39	183	25,7	366	24,7	251	26,1	168	23,9	286	27,7	402	24,4
40-44	190	26,6	383	25,9	249	25,9	184	26,2	314	30,5	524	31,8
45-49	133	18,7	264	17,8	172	17,9	137	19,5	166	16,1	288	17,5
50-54	63	8,8	138	9,3	95	9,9	72	10,2	68	6,6	114	6,9
55-59	45	6,3	114	7,7	61	6,4	47	6,7	47	4,6	77	4,7
60-64	41	5,8	70	4,7	52	5,4	40	5,7	50	4,8	99	6,0
65-69	7	1,0	9	0,6	4	0,4	1	0,1	5	0,5	19	1,2
70 jaar en ouder	-	-	-	-	-	-	1	0,1	1	0,1	8	0,5
Totaal	713	100,0	1479	100,0	960	100,0	703	100,0	1031	100,0	1649	100,0

Tabel 27: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1992

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheidscentrum*		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	165	69,6	36	15,2	28	11,8	8	3,4	237	100,0
Friesland	168	62,2	81	30,0	14	5,2	7	2,6	270	100,0
Drenthe	101	51,8	55	28,2	21	10,8	18	9,2	195	100,0
Overijssel	255	61,3	100	24,0	43	10,3	18	4,3	416	100,0
Flevoland	24	20,2	2	1,7	3	2,5	90	75,6	119	100,0
Gelderland	412	51,6	282	35,3	70	8,8	34	4,3	798	100,0
Utrecht	204	44,4	142	30,9	62	13,5	51	11,1	459	100,0
Noord-Holland	587	53,4	322	29,3	69	6,3	122	11,1	1001	100,0
Zuid-Holland	779	56,7	356	25,9	110	8,0	130	9,5	1375	100,0
Zeeland	97	62,2	50	32,1	9	5,8	-	-	156	100,0
Noord-Brabant	469	50,1	311	33,2	108	11,5	49	5,2	937	100,0
Limburg	193	40,8	171	36,2	75	15,9	34	6,1	473	100,0
Nederland	3454	52,9	1908	29,2	612	9,4	561	8,6	6535	100,0

* In gezondheidscentra werkt het merendeel van de huisartsen in groepsverband. Zie ook tabel 11.

Tabel 28: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1992*

urbanisatiegraad	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheidscentrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	423	59,3	223	31,3	46	6,5	21	2,9	713	100,0
verstedelijkt landelijk gebied	720	48,7	493	33,3	148	10,0	118	8,0	1479	100,0
forensengemeenten	523	54,5	253	26,4	71	7,4	113	11,8	960	100,0
kleine steden	382	54,3	210	29,9	84	11,9	27	3,8	703	100,0
middelgrote steden	530	51,4	282	27,4	119	11,5	100	9,7	1031	100,0
grote steden	876	53,1	447	27,1	144	8,7	182	11,0	1649	100,0
Nederland	3454	52,9	1908	29,2	612	9,4	561	8,6	6535	100,0
Gezondheidscentrum	8	1,4	86	15,3	467	83,2	-	-	561	100,0

* Gezondheidscentra worden hier als aparte praktijkvorm gepresenteerd. Onderaan de tabel zijn huisartsen in gezondheidscentra uitgesplitst naar solo-, duo- of groepspraktijk.

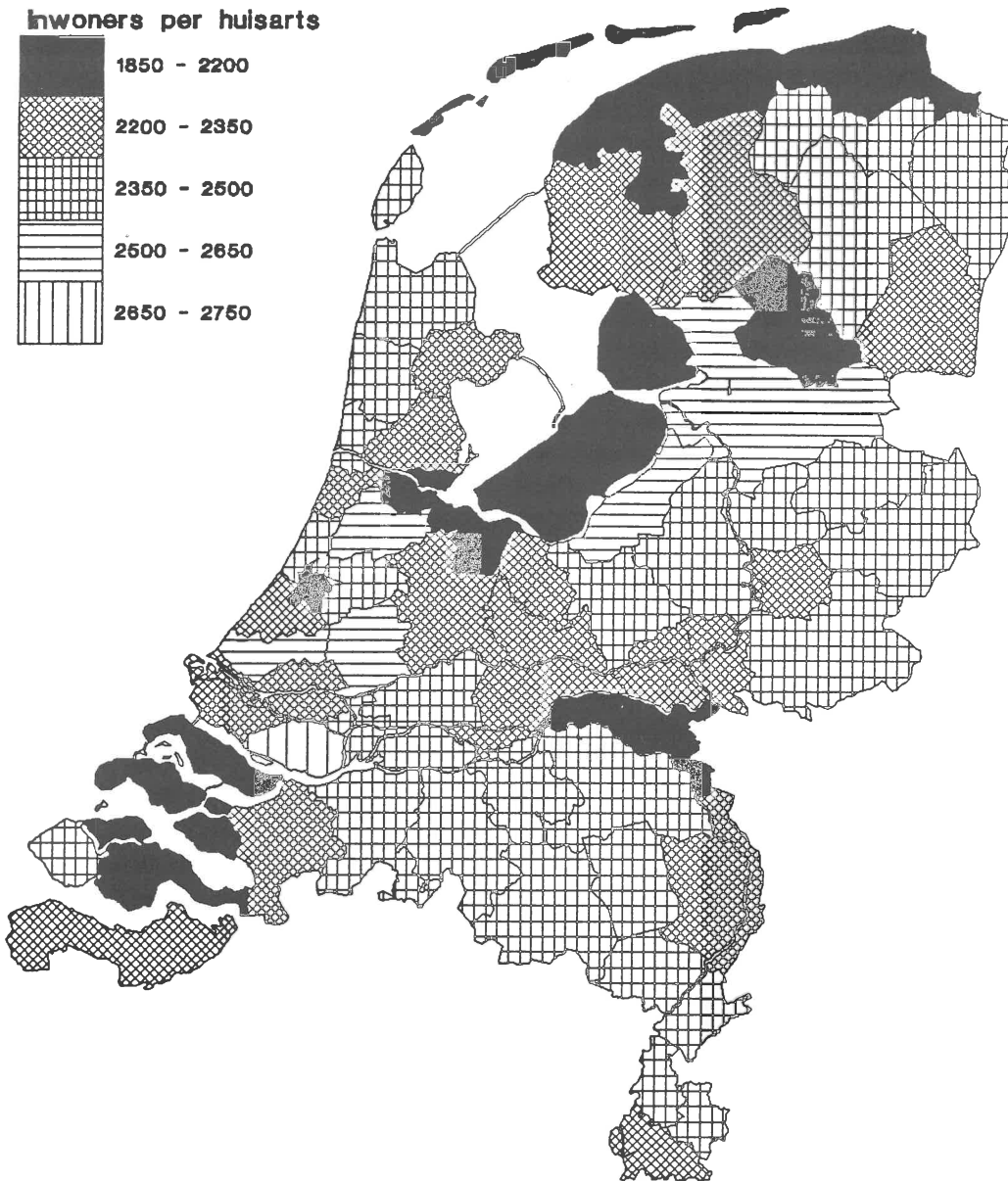
Tabel 29: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen en zelfstandig gevestigde huisartsen + assistent-huisartsen) per provincie per 1 januari 1992

provincie	aantal inwoners	aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts	aantal huisartsen + assistent-huisartsen	inwoners per huisarts + assistent-huisartsen
Groningen	555.493	237	2343	253	2195
Friesland	601.688	270	2228	285	2111
Drenthe	445.666	195	2285	209	2132
Overijssel	1.032.212	416	2481	436	2367
Flevoland	232.222	119	1951	121	1919
Gelderland	1.828.184	798	2290	838	2181
Utrecht	1.037.163	459	2259	487	2129
Noord-Holland	2.423.503	1100	2203	1173	2066
Zuid-Holland	3.271.516	1375	2379	1473	2220
Zeeland	359.461	156	2304	166	2165
Noord-Brabant	2.225.866	937	2375	959	2321
Limburg	1.156.636	473	2358	504	2213
Nederland	15.128.610	6535	2315	6904	2191

Tabel 30: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen en zelfstandig gevestigde huisartsen + assistent-huisartsen) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1992

urbanisatiegraad	aantal inwoners	aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts	aantal huisartsen + assistent-huisartsen	inwoners per huisarts + assistent-huisartsen
landelijk gebied	1.670.915	713	2343	763	2189
verstedelijkt landelijk gebied	3.497.777	1479	2364	1546	2262
forensengemeenten	2.253.410	960	2347	1018	2213
kleine steden	1.685.896	703	2398	741	2275
middelgrote steden	2.411.225	1031	2338	1086	2220
grote steden	3.609.387	1649	2188	1750	2062
Nederland	15.128.610	6535	2315	6904	2191

Figuur 5: Huisartsendichtheid per WGR-subregio (Wet Gemeenschappelijke Regelingen) per 1 januari 1992

5. NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN

5. NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN

Huisartsen in opleiding

Op 1 januari 1992 volgen 569 studenten de tweejarige opleiding huisartsgeneeskunde. Hiervan zitten er 289 in hun eerste jaar en 280 in hun tweede jaar (tabel 31).

De periode tussen voltooiing van de medicijnenstudie (artsexamen) en de aanvang van de huisartsenopleiding is gestegen van 32 maanden in 1990 tot 35 maanden in 1991. Opgemerkt dient hierbij te worden dat sinds 1 januari 1991 de toelatingsprocedure tot de opleiding veranderd is. Basisartsen die de opleiding tot huisartsen willen volgen moeten per startdatum en huisartseninstituut naar een opleidingsplaats solliciteren. De wachttijd wordt daardoor bepaald door het succes dat men heeft in de sollicitatieprocedure(s) en niet door een wachtlijst. Per arts in opleiding kan er dus sprake zijn van grote verschillen in tijd die verloopt tussen de eerste sollicitatie en het daadwerkelijk aanvangen van de opleiding.

Aantal afgestudeerden

Vanaf 1974, het jaar waarin de eerste huisartsen van de opleiding kwamen, tot 1 januari 1992 hebben in totaal 6683 studenten de huisartsenopleiding voltooid (tabel 32). De huisartsenopleiding in Utrecht heeft tot nu toe de meeste huisartsen opgeleid (1118); de opleiding in Maastricht de minste (340).

In 1991 hebben in totaal 297 huisartsen de opleiding voltooid. Dit is aanmerkelijk meer dan in 1990 (194).

Activiteiten van afgestudeerde huisartsen

Van alle 6683 huisartsen die sinds 1974 de huisartsenopleiding hebben gevolgd is 59% per 1 januari 1992 werkzaam als zelfstandig gevestigd huisarts (tabel 33). Circa 5% is als assistent-huisarts werkzaam. Van alle 6683 afgestudeerde huisartsen is 7,7% op zoek naar een praktijk en heeft 28% de plannen opgegeven om als huisarts aan de slag te gaan.

Eigen praktijk

Uit tabel 33 kunnen wij afleiden dat 59% van alle afgestudeerde huisartsen sinds 1974 een eigen praktijk heeft op 1 januari 1992. Het percentage zelfstandig gevestigden neemt uiteraard toe naarmate het langer geleden is dat men de opleiding tot huisarts heeft voltooid. Van de afgestudeerden uit 1991 is 16% op 1 januari 1992 zelfstandig gevestigd. Van degenen die in 1990 zijn afgestudeerd heeft circa 46% een eigen praktijk. Over het alge-

meen kunnen wij stellen dat vijf jaar na het afstuderen circa 60% een eigen praktijk heeft. Dit percentage neemt daarna nauwelijks meer toe.

Assistent-huisartsen

Van alle afgestudeerden sinds 1974 zijn er op 1 januari 1992 in totaal 327 werkzaam als assistent-huisarts. Onder assistent-huisartsen verstaan wij afgestudeerde huisartsen die langer dan een half jaar in loondienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam zijn.

Verreweg het grootste deel (66%) van de assistent-huisartsen is vrouw. Dit percentage is in de afgelopen vijf jaar ieder jaar iets toegenomen.

Als wij kijken naar de aard van het assistentschap dan kan worden geconstateerd dat bij vrouwen relatief vaker sprake is van een min of meer permanent assistentschap dan bij mannen (68% versus 30%) (tabel 34). Een permanent assistentschap kan worden gezien als een alternatief voor een zelfstandige vestiging. Overigens moeten wij constateren dat vergeleken met voorgaande jaren de verschillen tussen mannen en vrouwen ten aanzien van het permanente assistentschap kleiner zijn geworden.

Verder blijkt dat het assistentschap voor mannen vaker een hele dagtaak beslaat dan voor vrouwen. Van de mannen is 24% 40 uur per week als assistent werkzaam. Bij de vrouwen ligt dit percentage op 5%.

Praktijkzoekende huisartsen

Op 1 januari 1992 tellen wij in Nederland 534 praktijkzoekende zoekende huisartsen. Dit aantal is gestegen ten opzichte van de vorige peiling in 1991 (503) (tabel 36). Circa 39% (209) van de praktijkzoekende huisartsen is vrouw. Dit komt vrijwel overeen met het percentage vrouwelijke huisartsen dat de laatste jaren van de huisartsenopleiding is gekomen.

Indien wij de praktijkzoekende huisartsen uitsplitsen naar voltooiing van de huisartsenopleiding, dan zien wij dat van degenen die in 1991 zijn afgestudeerd circa 56% op 1 januari 1992 praktijkzoekend is (zie tabel 35).

Wensen praktijkzoekende huisartsen

In de enquête werd aan de praktijkzoekende huisartsen gevraagd naar de voorkeuren omtrent hun toekomstige praktijk.

Verreweg het grootste deel van de praktijkzoekende huisartsen heeft een voorkeur voor het werken in een duopraktijk (37%) of een groepspraktijk (24%). Circa 13% zou het liefst in een solopraktijk willen werken en 15% kiest voor het werken in een gezondheidscentrum.

Als wij deze voorkeuren uitsplitsen naar mannen en vrouwen, dan blijkt dat mannen vaker te kennen geven als solowerkende huisarts aan de slag te willen dan vrouwen (18,8% versus 3,8%). Gevraagd naar het gewenste dienstverband, geeft het merendeel (57%) de voorkeur aan een vrij beroep; 28% zou in dienstverband willen werken en 10% heeft geen voorkeur. Het

zijn vooral de vrouwen (37%) die zich uitspreken voor het werken in dienstverband; van de mannen kiest 22% hiervoor.

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. In tabel 37 zien wij dat 28% zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2000 patiënten. Ook hierbij constateren wij verschillen tussen mannen en vrouwen. De gemiddelde gewenste praktijkomvang van mannen bedraagt 2134 en van vrouwen 1698.

De gemiddelde gewenste praktijkomvang daalde jaarlijks in de periode 1982 tot en met 1986 (tabel 38). In de periode daarna was er sprake van een lichte stijging tot 2072 in 1991. In 1992 zien wij echter dat de gemiddelde gewenste praktijkomvang weer iets is afgenomen tot 1976.

Vestigingsplannen opgegeven

De peiling van 1 januari 1992 laat zien dat 81 huisartsen in de loop van 1991 hun plannen om huisarts te worden hebben opgegeven. Daarmee komt het totaal aantal huisartsen - opgeleid vanaf 1974 - dat de vestigingsplannen heeft opgegeven op 1892, dat wil zeggen 28% van alle huisartsen (6683) die na 1974 de huisartsenopleiding hebben gevolgd.

Als wij de groep van 81 huisartsen die in 1991 met het zoeken is gestopt onder de loep nemen, dan blijkt dat het grootste deel (61%) wel vestigingsplannen heeft gehad, maar deze niet heeft kunnen realiseren, waarbij mannen hoger scoren (61%) dan vrouwen (59%).

De reden waarom men met zoeken is gestopt heeft voor het grootste deel (42%) te maken met het feit dat men een aantrekkelijke andere functie heeft gevonden. Verder gaf 17% te kennen dat men geen vestigingsplaats kon vinden die met de eigen voorkeur overeenkwam.

Van de 81 praktijkzoekende huisartsen die in 1991 het zoeken naar een praktijk heeft opgegeven is slechts 2% werkloos. Het grootste deel is werkzaam als verpleeghuisarts (13); verzekeringsgeneeskundige (12%) en inrichtingsarts (11%) of zit in het buitenland (15%), bijvoorbeeld als tropenarts.

BEGRIPPEN

Nog niet gevestigde huisarts - Een arts die de beroepsopleiding tot huisarts aan een van de universitaire instituten voor huisartsengeneeskunde gevolgd heeft en nog niet zelfstandig als huisarts gevestigd is.

Tabel 31: Aantal huisartsen in opleiding per Universitair Huisartsen Instituut en per jaargang op 1 januari 1992

	1 ^e jaar	2 ^e jaar
U.v.Amsterdam	36	37
VU Amsterdam	36	36
RU Groningen	36	36
RU Leiden	37	37
RU Limburg	36	24
KU Nijmegen	36	37
EU Rotterdam	36	36
RU Utrecht	36	37
Totaal	289	280

Bron: Jaarverslag 1991 van de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie.

Tabel 32: Verdeling van de afgestudeerden van de huisartsenopleidingen naar jaar van voltooiing van de opleiding en universiteit, vanaf 1 januari 1974

jaar van voltooiing van de opleiding	Groningen	A'dam VU	A'dam UvA	Leiden	Rotterdam	Utrecht	Nijmegen	Maas-tricht	Totaal
1974	-	-	-	-	-	31	-	-	31
1975	20	43	7	1	13	79	6	4	173
1976	71	66	33	1	48	88	16	18	341
1977	80	65	57	49	57	77	58	15	458
1978	85	66	58	61	55	75	72	19	491
1979	75	63	50	56	67	62	71	20	464
1980	73	52	49	53	59	68	70	18	442
1981	66	53	41	48	65	68	69	10	420
1982	70	53	44	61	65	60	71	26	450
1983	67	53	44	60	70	81	70	28	473
1984	73	55	69	58	69	72	72	30	498
1985	68	56	70	54	65	71	71	29	484
1986	52	45	69	57	61	59	66	30	439
1987	66	50	58	58	65	77	78	27	474
1988	66	32	45	59	59	51	47	19	378
1989	14	17	25	25	12	33	38	12	176
1990	25	13	30	24	22	33	33	14	194
1991	44	44	30	45	43	32	38	21	297
Totaal	1015	826	779	770	895	1118	940	340	6683

Tabel 33: Overzicht van de activiteiten van alle vanaf 1974 afgestudeerden van de huisartsenopleiding op 1 januari 1992

Jaar	eigen praktijk		assistent-huisarts		praktijk zoekend		afgezien van eigen praktijk				overig		totaal			
	abs	%	niet praktijk zoekend	abs	%	praktijk zoekend	abs	%	registratie niet verlopen		registratie verlopen		abs	%		
									abs	%	abs	%				
1974	20	64,5	-	-	-	-	-	-	2	6,5	9	29,0	-	-	31	0,5
1975	111	64,2	2	1,1	-	-	-	-	7	4,0	53	30,6	-	-	173	2,6
1976	228	66,9	2	0,5	1	0,2	1	0,2	17	5,0	92	27,0	-	-	341	5,1
1977	309	67,5	1	0,2	1	0,2	1	0,2	37	8,1	107	23,4	2	0,4	458	6,9
1978	325	66,2	6	1,2	-	-	5	1,0	22	4,5	132	26,9	1	0,2	491	7,3
1979	297	64,0	10	0,2	-	-	-	-	26	5,6	129	27,8	2	0,4	464	6,9
1980	277	62,7	4	0,9	2	0,4	5	1,1	21	4,8	129	29,2	4	0,9	442	6,6
1981	275	65,5	7	1,7	3	0,7	3	0,7	28	6,7	102	24,3	2	0,5	420	6,3
1982	283	62,9	5	1,1	3	0,7	6	1,4	29	6,4	123	27,3	1	0,2	450	6,7
1983	312	66,0	7	1,5	6	1,2	5	1,0	30	6,3	111	23,5	2	0,4	473	7,1
1984	302	60,6	6	1,2	7	1,4	12	2,4	39	7,8	125	25,1	7	1,4	498	7,5
1985	287	59,3	7	1,4	13	2,7	11	2,3	46	9,5	115	23,8	5	1,0	484	7,2
1986	265	60,4	17	3,9	13	3,0	14	3,2	117	26,7	9	2,1	4	0,9	439	6,6
1987	266	56,1	25	5,3	27	5,7	28	5,9	119	25,1	-	-	9	1,9	474	7,1
1988	204	54,0	23	6,1	23	6,1	53	14,0	60	15,9	1	0,3	14	3,7	378	5,7
1989	74	42,0	16	9,1	7	4,0	38	21,5	29	16,5	-	-	12	6,8	176	2,6
1990	89	45,9	21	10,8	14	7,2	47	24,2	13	6,7	-	-	10	5,2	194	2,9
1991	47	15,8	15	5,0	33	11,1	134	45,1	13	4,4	-	-	55	18,5	297	4,4
Totaal	3971	59,4	174	2,6	153	2,3	363	5,4	655	9,8	1237	18,5	130	1,9	6683	100,0

Tabel 34: Aard assistentschap naar mannen en vrouwen per 1 januari 1992

	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
tijdelijk	34	28,8	34	15,5	68	20,1
permanent	36	30,5	151	68,6	187	55,3
proefperiode	46	39,0	31	14,1	77	22,8
onbekend	2	1,6	4	1,9	6	1,8
Totaal	118	100,0	220	100,0	338	100,0

Tabel 35: Aantal praktijkzoekende huisartsen vanaf 1 januari 1980*

Peildatum	praktijkzoekende huisartsen
1980	327
1981	406
1982	457
1983	516
1984	595
1985	610
1986	528
1987	570
1988	641
1989	658
1990	500
1991	503
1992	534

* Inclusief de Nederlandse huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid die in Nederland op zoek zijn naar een praktijk.

Tabel 36: Aantal praktijkzoekende adspirant-huisartsen per 1 januari 1992 naar jaar van afstuderen, in verhouding tot het jaarlijks aantal afgestudeerden, naar geslacht (exclusief in het buitenland afgestudeerden)

jaar van voltooiing van de opleiding	mannen			vrouwen			totaal		
	afgestudeerd		praktijkzoekend	afgestudeerd		praktijkzoekend	afgestudeerd		praktijkzoekend
	abs	abs	%	abs	abs	%	abs	abs%	
1974	29	-	-	2	-	-	31	-	-
1975	154	-	-	19	-	-	173	-	-
1976	278	1	0,4	63	1	1,6	341	2	0,6
1977	363	1	0,3	95	1	1,1	458	2	0,4
1978	378	2	0,5	113	3	2,7	491	5	1,0
1979	348	-	-	116	-	-	464	-	-
1980	339	2	0,6	103	5	4,9	442	7	1,6
1981	313	2	0,6	107	4	3,7	420	6	1,4
1982	325	6	1,8	125	3	2,4	450	9	2,0
1983	341	7	2,1	132	4	3,0	473	11	2,3
1984	365	8	2,2	133	11	8,3	498	19	3,8
1985	355	11	3,1	129	13	10,1	484	24	5,0
1986	300	16	5,3	139	11	7,9	439	27	6,2
1987	327	38	11,6	147	17	11,6	474	55	11,6
1988	245	45	18,4	133	31	23,3	378	76	20,7
1989	110	28	25,5	66	17	25,8	176	45	25,6
1990	139	41	29,5	55	20	36,4	194	61	31,4
1991	182	106	58,2	115	61	53,0	297	167	56,2
Totaal	4891	314	6,4	1792	202	11,3	6683	516	7,8

Tabel 37: Gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen per 1 januari 1992*

Gewenste praktijkomvang	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
minder dan 1750	38	12,3	76	38,6	114	22,6
1750-1999	15	4,9	10	5,1	25	5,0
2000-2249	69	22,4	28	14,2	97	19,2
2250-2499	64	20,8	16	8,1	80	15,8
2500 of meer	59	19,2	9	4,6	68	13,5
geen voorkeur	63	20,5	58	29,4	121	24,0
Totaal	308	100,0	197	100,0	505	100,0
Gemiddeld		2134		1698		1976

* 29 huisartsen hebben de vraag niet ingevuld.

Tabel 38: De gemiddelde gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen vanaf 1982 per 1 januari

Peildatum	gemiddelde gewenste praktijkomvang
1982	2256
1983	2183
1984	2096
1985	2013
1986	1970
1987	1985
1988	2000
1989	2045
1990*	-
1991	2072
1992	1976

* Gegevens ontbreken.

Tabel 39: Mate waarin huisartsen, die in 1991 hun vestigingsplannen hebben opgegeven, van plan zijn geweest zich als huisarts te vestigen, naar geslacht per 1 januari 1992

Mate waarin men van plan was zich te vestigen	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Huisartsenopleiding gevolgd zonder het expliciete doel om zich als huisarts te vestigen	2	4,1	-	-	2	2,5
Wilde wel huisarts worden, maar is tijdens opleiding al van plan veranderd	7	14,3	2	6,3	9	11,1
Wilde wel huisarts worden, maar heeft geen serieuze vestigingsplannen gehad	10	20,4	11	34,4	21	25,9
Wel plannen gehad, doch niet gerealiseerd	30	61,2	19	59,4	49	60,5
Totaal	49	100,0	32	100,0	81	100,0

6. VERLOSKUNDIGEN

6. VERLOSKUNDIGEN

6.1. Aantallen

Op 1 januari 1992 zijn er in Nederland 1167 verloskundigen werkzaam (tabel 40). Vergeleken met 1991 is dat een toename van 45 verloskundigen, ofwel een groei van 4%. Van de 1167 werkzame verloskundigen zijn er 38 (3,2%) van het mannelijk geslacht.

De meerderheid van de verloskundigen (71%) is werkzaam in een eigen praktijk. Daarnaast is 15% klinisch werkzaam. Het relatieve aandeel van de verloskundigen in eigen praktijk is in 1992 iets afgenomen. Als wij echter kijken naar de absolute aantallen, dan is er in 1992 sprake van een duidelijke toename van het aantal verloskundigen met een eigen praktijk van 811 in 1991 tot 832 in 1992. Het absolute en relatieve aantal klinisch werkende verloskundigen is in de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven (figuur 6).

6.2. Vestiging en vertrek

Per saldo groeide het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen in 1991 met 21 personen (tabel 41). Als wij de groeicijfers over de afgelopen tien jaar bekijken, dan zien wij een sterke groei in het begin van de jaren tachtig. Daarna nam het groeicijfer ieder jaar iets af met uitzondering van het jaar 1990 (figuur 7).

De groei tot 1985 is grotendeels veroorzaakt door een sterke toename van het aantal verloskundigen dat zich zelfstandig heeft gevestigd. Daarna zien we dat het vestigingscijfer een aantal jaren lager is. Echter vanaf 1987 is weer sprake van een toename van het vestigingscijfer, met als topjaar 1990. Als wij vervolgens kijken naar de vertrekcijfers, dan moeten we constateren dat vanaf 1987 jaarlijks sprake was van een lichte daling in het verstrekcijfer. Echter in 1991 is het vertrekcijfer aanzienlijk gestegen. In 1991 hebben 53 verloskundigen de praktijk neergelegd.

In tabel 42 zien wij dat de vertrekkende groep qua leeftijdsopbouw tamelijk divers is opgebouwd. Bijna 28% is jonger dan 35 jaar, terwijl 21% ouder is dan 60 jaar.

Als vestigingswijze blijft associatie met een relatief aandeel van bijna 64% in 1992 veruit de populairste vestigingsvorm (tabel 43).

Verreweg het grootste deel van de verloskundigen dat in 1991 met een eigen praktijk is begonnen heeft zich gevestigd in een groepspraktijk (54% (tabel 44). Circa 35% is begonnen in een duopraktijk en 11% is gestart in een solopraktijk. Als wij deze cijfers vergelijken met 12 jaar geleden, dan zijn er grote verschillen. In 1980 vestigde bijna 47% zich in een solopraktijk en maar 3% in een groepspraktijk.

6.3. Samenstelling van de beroepsgroep

Leeftijd

De beroepsgroep verloskundigen kenmerkt zich door een vrij jonge leeftijdsopbouw. Het merendeel van de verloskundigen is jonger dan 40 jaar (62%), terwijl nog geen 4% ouder is dan 60 jaar (tabel 46). Tussen de verloskundigen in eigen praktijk en de klinisch werkzame verloskundigen zijn geen grote verschillen in leeftijdsverdeling (tabel 47). De vaste en de wisselende waarneemsters zijn relatief gezien jonger.

Praktijkvorm

Eén van de meest in het oog springende ontwikkelingen is de constante daling van het absolute en relatieve aandeel van verloskundigen dat in een solopraktijk werkt. In 1980 werkte nog 74% van alle zelfstandige gevestigde verloskundigen solo. Dit percentage is gedaald tot 30% in 1992. Daarentegen is het aandeel verloskundigen werkzaam in een groepspraktijk in diezelfde periode sterk gestegen; van 5% in 1980 tot bijna 35% in 1992. Het aantal verloskundigen dat in een duopraktijk werkt, is vooral sterk gestegen in het begin van de jaren tachtig, daarna is het redelijk stabiel gebleven en bedraagt momenteel 36% (tabel 48).

In het licht van het voorgaande is het niet zo verwonderlijk dat de leeftijdsopbouw van de groep in duo- of groepspraktijk werkzame verloskundigen jonger is dan van de groep solo werkende verloskundigen (tabel 49, figuur 8). Wij zien dat 9% van de solo werkende verloskundigen jonger is dan 30 jaar. Bij de in duo- en groepspraktijk werkende verloskundigen is respectievelijk 29% en 26% jonger dan 30 jaar.

Plaats van opleiding

In tabel 50 worden de werkzame verloskundigen per 1 januari 1992 uitgesplitst naar functie en opleiding. Hieruit blijkt dat van de verloskundigen opgeleid in Heerlen, in vergelijking tot beide andere opleidingsinstituten, een relatief groter deel (17%) klinisch werkzaam is. Verloskundigen opgeleid in Rotterdam zijn relatief gezien iets vaker werkzaam in een eigen praktijk dan opgeleiden in Amsterdam en Heerlen. Van de werkzame verloskundigen die

in het buitenland zijn opgeleid en die een gelijkstelling hebben gekregen, is 21% klinisch werkzaam en 23% als vaste waarnemster.

Vaste waarnemers

Op 1 januari 1992 zijn er 105 verloskundigen werkzaam als vaste waarnemster (tabel 53). Het grootste deel (40%) van deze groep is jonger dan 30 jaar. Circa 18% is tussen de 40 en 50 jaar (tabel 47).

Het merendeel (46%) van de vaste waarnemers is werkzaam in een solo-praktijk (tabel 53). Bijna 22% van de vaste waarnemers is verbonden aan een groepspraktijk.

Lid NOV

Het aantal werkzame verloskundigen dat lid is van de NOV bedraagt 1008 (tabel 54). Dat is 87% van alle praktijkzekerende verloskundigen. Vooral onder de verloskundigen in eigen praktijk zitten veel NOV-leden; ruim 92% van hen is lid. Van de klinisch werkzamen is 64% lid en van de vaste waarnemers en wisselende waarnemers is respectievelijk 80% en 79% lid van de NOV.

6.4. Aantal praktijken

Per 1 januari 1992 zijn er in Nederland 489 verloskundigenpraktijken (tabel 55). Vergeleken met 1 januari 1991 is het aantal praktijken met zeven afgenomen. Voor een deel is dit het gevolg van het feit dat een aantal solo-praktijken nu geregistreerd wordt als duo- of groepspraktijken. In 1992 zijn er 21 solo-praktijken minder dan in 1991. Het grootste deel van de verloskundigenpraktijken in Nederland is overigens nog steeds een solo-praktijk (51%). Wij zien dat dit percentage ieder jaar verder afneemt. Tien jaar geleden telden wij in Nederland nog 83% solo-praktijken. Het absolute en relatieve aantal duopraktijken is de laatste jaren redelijk stabiel gebleven. De grootste groei zien wij bij de groepspraktijken. Op 1 januari 1992 tellen wij in Nederland 90 groepspraktijken. Dit is in vijf jaar tijd bijna een verdubbeling.

6.5. Spreiding en dichtheid

In vergelijking tot andere provincies zijn in Limburg relatief veel (36%) verloskundigen klinisch werkzaam (tabel 56). Zeeland (91%), Overijssel (92%) en Flevoland (83%) zijn de provincies met relatief gezien de meeste verloskundigen met een eigen praktijk. Verder is opvallend het hoge percentage

vaste waarneemsters in de drie noordelijke provincies en het zeer lage percentage vaste waarneemsters in Limburg.

In tabel 57 worden de verloskundigen uitgesplitst naar functie en urbanisatiegraad. Hieruit kan worden afgeleid dat met name in de grote steden (en in iets mindere mate in de middelgrote steden) van ons land er relatief veel verloskundigen klinisch werkzaam zijn.

Verhoudingsgewijs zijn Groningen (52%) en Drenthe (53%) de provincies waarin de meeste verloskundigen in een solopraktijk werken (tabel 58). De provincie Utrecht scoort het laagst (9%). Utrecht is de provincie waarin relatief gezien veel (59%) verloskundigen in een groepspraktijk werken.

Uitsplitsing naar urbanisatiegraad schept een nog duidelijker beeld: Solopraktijken vinden we voornamelijk in het verstedelijkt landelijk gebied (46%). De grote steden worden gekenmerkt door het relatief grote aantal (55%) verloskundigen dat in een groepspraktijk werkt (tabel 59, figuur 9).

In tabel 60 zien wij een duidelijke samenhang tussen de provincie waarin men werkzaam is en de plaats waar men is afgestudeerd. Zo blijkt bijvoorbeeld dat van degenen die in Noord-Holland werken, bijna 71% in Amsterdam hun opleiding hebben voltooid.

Op 1 januari 1991 bedraagt het gemiddeld aantal inwoners per zelfstandig gevestigde verloskundige 18.183 (tabel 61). Dit aantal is lager dan in 1991 (18.903). We moeten dan ook constateren dat de verloskundigendichtheid in de afgelopen jaren steeds verder is toegenomen.

Bij een meer exacte operationalisatie van het begrip 'verloskundigendichtheid' relateren we het aantal verloskundigen in eigen praktijk aan het aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar. Hantering van deze methode levert op 1 januari 1992 een verloskundigendichtheid op van één verloskundige per 3525 vrouwen in de leeftijdsgroep 15-39 jaar (tabel 63).

De verloskundigen zijn niet gelijk over Nederland verdeeld. De verloskundigendichtheid is het hoogst in Flevoland. Noord-Holland en Utrecht. Zeeland en Friesland hebben de laagste verloskundigendichtheid.

Op het platteland is het, door de geringe bevolkingsdichtheid en de oudere leeftijdsopbouw van de bevolking, voor een verloskundige moeilijk een rendabele praktijk op te bouwen. Wij zien dan ook op het platteland een zeer geringe verloskundigendichtheid; één verloskundige per 6510 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (zie tabel 64). In deze gebieden wordt dan ook een groot deel van de bevallingen door huisartsen geleid. Na het platteland zijn het grote steden van ons land waar de verloskundigendichtheid het laagst is (één verloskundige per 3669 vrouwen in de vruchtbare leeftijd). De hoogste verloskundigendichtheid komen wij tegen in de kleine steden van ons land, dat wil zeggen één verloskundige per 2990 vrouwen in de leeftijd van 15-39 jaar.

Figuur 10 illustreert nog eens de variatie in verloskundigendichtheid in Nederland, nu per WGR-subregio (regio-indeling in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen). Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen rekening gehouden is met de werkgebieden van de verloskundigen, maar slechts van hun praktijkadres is uitgegaan.

BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen

Gelijkstelling - Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen

Zelfstandig gevestigde - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een ziekenhuis en alleen of in een maatschap of in een gezondheidscentrum een praktijk uitoefent

Klinisch werkzaam - In dienstverband van een ziekenhuis of gynaecologenmaatschap

Wisselende waarnemster - Een verloskundige die werkzaam is bij zelfstandig gevestigde verloskundigen voor een periode korter dan zes maanden. Het gewerkte aantal dagdelen per week is hierbij niet van belang

Vaste waarnemster - Verloskundige werkzaam bij een zelfstandig gevestigde verloskundige voor een periode van tenminste zes maanden. Het gewerkte aantal dagdelen per week is hierbij niet van belang

Solopraktijk - Praktijk van een zelfstandig gevestigde verloskundige, waarin één verloskundige (eventueel met een vaste waarnemer) de praktijk voert

Duopraktijk - Twee geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met een vaste waarnemster)

Groepspraktijk - Drie of meer geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met een vaste waarnemster)

Nieuwe vestiging - Vestiging van een verloskundige door de vestiging van een nieuwe verloskundige praktijk

Overname - Vestiging van een verloskundige door voortzetting van een bestaande verloskundige praktijk

Associatie - Vestiging van een verloskundige door het aangaan van een maatschap met één of meer reeds gevestigde verloskundige(n) of door voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuw gevestigde verloskundigen in de vorm van een maatschap

Vestigingsduur - Het aantal jaren dat een verloskundige in de huidige praktijk is gevestigd

Verloskundigendichtheid - Aantal vrouwen in de leeftijdscategorie van 15 tot en met 39 jaar, per zelfstandig gevestigd verloskundige

Urbanisatiegraad - Typologie van gemeente waarin de mate van verstedelijking is weergegeven (naar: J.J. Harts, 1979)

Landelijk gebied : Gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw

Verstedelijkt landelijk gebied: Gebied van gemeenten met een grootste woonkern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de niet-agrarische sector

Forensengemeente : Gemeente met een grootste kern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke bevolking forens

Stedelijke gemeenten : Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km ; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de bebouwde kom. Onderscheiden worden:

1. Kleine steden Gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom
2. Middelgrote steden Gemeenten met tussen de 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom
3. Grote steden Gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

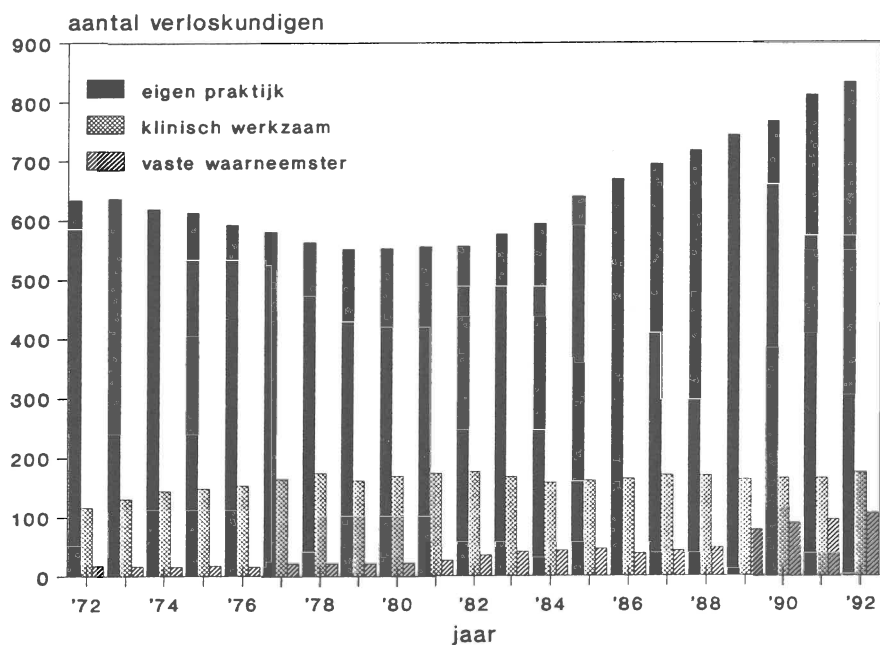
Tabel 40: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie vanaf 1972, per 1 januari

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarneemster		wisselende waarneemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	634	79,6	116	14,6	18	2,3	28	3,5	796	100,0
1973	636	78,4	131	16,2	17	2,1	27	3,3	811	100,0
1974	619	76,2	144	17,7	16	2,0	33	4,1	812	100,0
1975	613	75,9	148	18,3	18	2,2	29	3,6	808	100,0
1976	592	73,9	153	19,1	16	2,0	40	5,0	801	100,0
1977	580	71,9	164	20,3	22	2,7	41	5,1	807	100,0
1978	562	70,3	173	21,7	22	2,8	42	5,3	799	100,0
1979	550	69,7	161	20,4	22	2,8	56	7,1	789	100,0
1980	551	69,4	168	21,2	23	2,9	52	6,5	794	100,0
1981	554	68,0	173	21,3	27	3,3	60	7,4	814	100,0
1982	555	66,6	176	21,1	35	4,2	67	8,1	833	100,0
1983	576	67,1	167	19,5	41	4,8	74	8,6	858	100,0
1984	593	66,2	158	17,6	43	4,8	102	11,4	896	100,0
1985	639	68,9	161	17,3	46	5,0	82	8,8	928	100,0
1986	668	70,7	164	17,4	38	4,0	75	7,9	945	100,0
1987	693	70,7	170	17,3	43	4,4	74	7,6	980	100,0
1988	717	74,5	169	16,8	48	4,8	69	6,9	1003	100,0
1989	744	71,3	163	15,6	77	7,4	60	5,7	1044	100,0
1990	766	70,7	165	15,2	89	8,2	63	5,8	1083	100,0
1991	811	72,3	165	14,7	95	8,5	51	4,5	1122	100,0
1992	832	71,3	174	14,9	105	9,0	56	4,8	1167	100,0

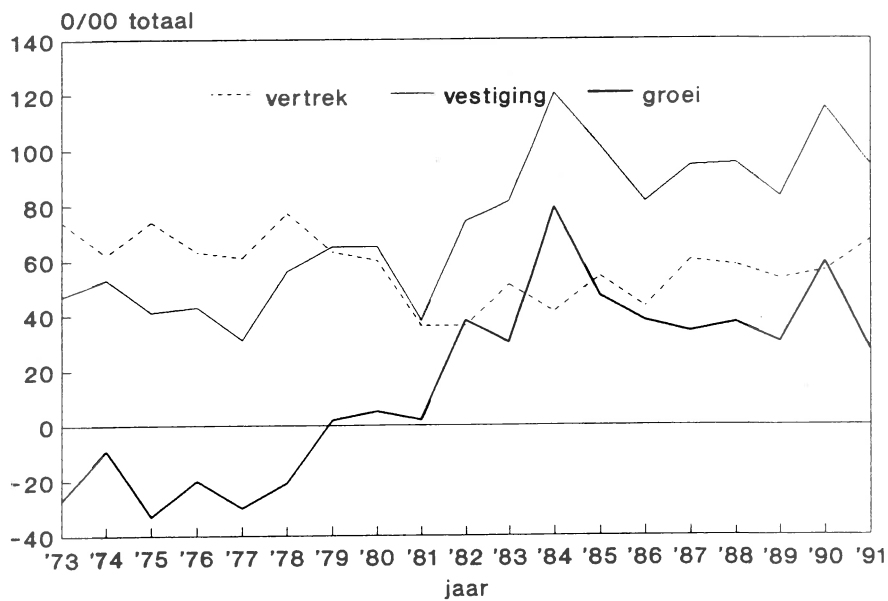
Tabel 41: Aantal nieuw gevestigde verloskundigen (eigen praktijk) en het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat de praktijk heeft neergelegd vanaf 1972

	praktijk begonnen	praktijk neergelegd	saldo
1972	37	35	+ 2
1973	30	47	- 17
1974	33	39	- 6
1975	25	46	- 21
1976	26	38	- 12
1977	18	36	- 18
1978	32	44	- 12
1979	36	35	+ 1
1980	36	33	+ 3
1981	21	20	+ 1
1982	41	20	+ 21
1983	46	29	+ 17
1984	70	24	+ 46
1985	62	33	+ 29
1986	53	28	+ 25
1987	64	40	+ 24
1988	67	40	+ 27
1989	61	39	+ 22
1990	87	42	+ 45
1991	74	53	+ 21

Figuur 6: Aantal werkzame verloskundigen naar functie vanaf 1972

Figuur 7: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen uitgedrukt als promillage van het gemiddeld aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen per jaar vanaf 1972

Tabel 42: Leeftijdsverdeling van verloskundigen die in 1991 met een zelfstandige praktijk zijn begonnen of die in 1991 hun praktijk hebben neergelegd

Leeftijd	praktijk begonnen		praktijk neergelegd	
	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	9	12,2	1	1,9
25-29	27	36,5	3	5,7
30-34	20	27,0	11	20,8
35-39	9	12,2	7	13,2
40-44	4	5,4	3	5,7
45-49	4	5,4	3	5,7
50-54	1	1,4	6	11,3
55-59	-	-	8	15,1
60-64	-	-	6	11,3
65-69	-	-	5	9,4
70 jaar en ouder	-	-	-	-
Totaal	74	100,0	53	100,0

Tabel 43: Vestigingswijze van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972

	nieuwe vestiging		associatie		overname		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	19	51,3	6	16,2	12	32,4	37	100,0
1973	10	33,3	1	3,3	19	63,3	30	100,0
1974	5	15,2	4	12,1	24	72,7	33	100,0
1975	3	12,0	4	16,0	18	72,0	25	100,0
1976	6	23,1	6	23,1	14	53,8	26	100,0
1977	2	11,1	4	22,2	12	66,7	18	100,0
1978	5	15,6	10	31,2	17	53,1	32	100,0
1979	8	22,2	10	27,8	18	50,0	36	100,0
1980	11	30,5	8	22,2	17	47,2	36	100,0
1981	6	28,6	7	33,3	8	38,1	21	100,0
1982	11	26,8	15	36,6	15	36,6	41	100,0
1983	15	32,6	11	23,9	20	43,5	46	100,0
1984	25	35,7	29	41,4	16	22,8	70	100,0
1985	13	21,0	30	48,4	19	30,6	62	100,0
1986	11	20,8	29	54,7	13	24,5	53	100,0
1987	7	10,9	35	54,7	22	34,4	64	100,0
1988	11	16,4	33	49,2	23	34,3	67	100,0
1989	12	19,7	28	45,9	21	34,4	61	100,0
1990	13	14,9	52	59,7	22	25,3	87	100,0
1991	5	6,8	47	63,5	22	29,7	74	100,0

Tabel 44: Praktijkvorm van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	31	83,8	4	10,8	2	5,4	37	100,0
1973	23	76,7	7	23,3	-	-	30	100,0
1974	22	66,7	8	24,2	3	9,1	33	100,0
1975	17	68,0	8	32,0	-	-	25	100,0
1976	15	57,7	10	38,5	1	3,8	26	100,0
1977	13	72,2	3	16,7	2	11,1	18	100,0
1978	17	53,1	13	40,6	2	6,3	32	100,0
1979	16	44,4	18	50,0	2	5,6	36	100,0
1980	17	47,2	18	50,0	1	2,8	36	100,0
1981	9	42,9	10	47,6	2	9,5	21	100,0
1982	13	31,7	19	46,3	9	22,0	41	100,0
1983	27	58,7	16	34,8	3	6,5	46	100,0
1984	21	30,0	46	65,7	3	4,3	70	100,0
1985	16	25,8	29	46,8	17	27,4	62	100,0
1986	12	22,6	27	50,9	14	26,4	53	100,0
1987	15	23,4	28	43,8	21	32,8	64	100,0
1988	8	11,9	43	64,2	16	23,9	67	100,0
1989	12	19,7	26	42,6	23	37,7	61	100,0
1990	17	19,5	30	34,5	40	46,0	87	100,0
1991	8	10,8	26	35,1	40	54,1	74	100,0

Tabel 45: Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1972

	natuurlijk verloop		gezinsomstandigheden		andere functie		vertrek buitenland		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	23	65,7	7	20,0	3	8,6	2	5,7	35	100,0
1973	27	57,4	14	29,8	4	8,5	2	4,3	47	100,0
1974	24	61,5	12	30,8	-	-	3	7,7	39	100,0
1975	31	67,4	8	17,4	4	8,7	3	6,5	46	100,0
1976	24	63,2	10	26,3	1	2,6	3	7,9	38	100,0
1977	30	83,3	2	5,6	4	11,1	-	-	36	100,0
1978	30	68,2	12	27,3	-	-	2	4,5	44	100,0
1979	26	74,3	5	14,3	2	5,7	2	5,7	35	100,0
1980	20	60,6	8	24,2	4	12,1	1	3,0	33	100,0
1981	12	60,0	3	15,0	2	10,0	3	15,0	20	100,0
1982	13	65,0	4	20,0	1	5,0	2	10,0	20	100,0
1983	21	72,4	6	20,7	2	6,9	-	-	29	100,0
1984	15	62,5	3	12,5	3	12,5	3	12,5	24	100,0
1985	21	63,6	5	15,2	2	6,1	5	15,2	33	100,0
1986	19	67,9	4	14,3	5	17,9	-	-	28	100,0
1987	25	62,5	4	10,0	8	20,0	3	7,5	40	100,0
1988	22	55,0	7	17,5	9	22,5	2	5,0	40	100,0
1989	27	69,2	2	5,1	9	23,1	1	2,6	39	100,0
1990	25	59,5	3	7,1	12	28,6	2	4,8	42	100,0
1991	31	58,5	7	13,2	11	20,8	4	7,5	53	100,0

Tabel 46: Leeftijdverdeling van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1992 naar geslacht

Leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	2	5,3	41	3,6	43	3,7
25-29	2	5,3	237	21,0	239	20,5
30-34	9	23,7	228	20,2	237	20,3
35-39	15	39,5	189	16,7	204	17,5
40-44	7	18,4	141	12,5	148	12,7
45-49	3	7,9	129	11,4	132	11,3
50-54	-	-	68	6,0	68	5,8
55-59	-	-	47	4,2	47	4,0
60-64	-	-	43	3,8	43	3,7
65-69	-	-	4	0,4	4	0,3
70 jaar en ouder	-	-	2	0,2	2	0,2
Totaal	38	100,0	1129	100,0	1167	100,0

Tabel 47: Leeftijdverdeling van praktizerende verloskundigen naar functie per 1 januari 1992

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarneemster		wisselende waarneemster	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	21	2,5	5	2,9	9	8,6	8	14,3
25-29	160	19,2	29	16,7	32	30,5	18	32,1
30-34	175	21,0	29	16,7	22	21,0	11	19,6
35-39	138	16,6	42	24,1	19	18,1	5	8,9
40-44	109	13,1	26	14,9	8	7,6	5	8,9
45-49	98	11,8	20	11,5	9	8,6	5	8,9
50-54	52	6,3	13	7,5	1	1,0	2	3,6
55-59	36	4,3	7	4,0	4	3,8	-	-
60-64	38	4,6	3	1,7	1	1,0	1	1,8
65-69	4	0,5	-	-	-	-	-	-
70 jaar en ouder	1	0,1	-	-	-	-	1	1,8
Totaal	832	100,0	174	100,0	105	100,0	56	100,0

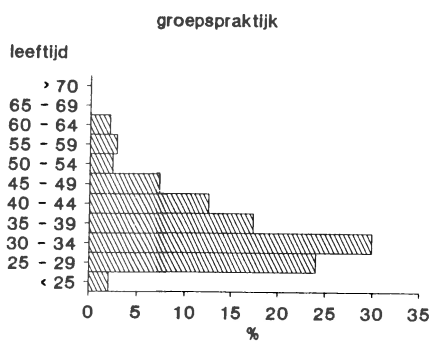
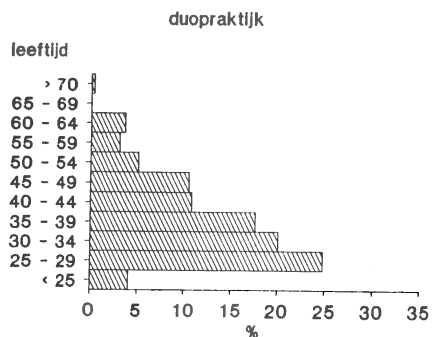
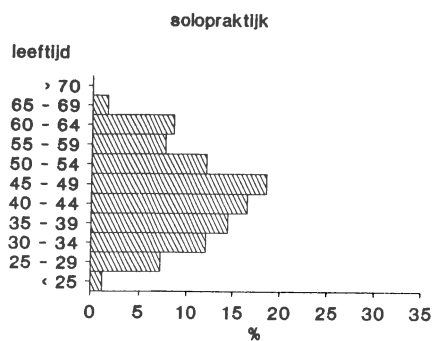
Tabel 48: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1972, per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	564	89,0	58	9,1	12	1,9	634	100,0
1973	565	88,8	56	8,8	15	2,4	636	100,0
1974	546	88,2	58	9,4	15	2,4	619	100,0
1975	532	86,8	60	9,8	21	3,4	613	100,0
1976	505	85,3	66	11,1	21	3,5	592	100,0
1977	483	83,3	70	12,0	27	4,7	580	100,0
1978	461	82,0	74	13,2	27	4,8	562	100,0
1979	429	78,0	94	17,1	27	4,9	550	100,0
1980	409	74,2	112	20,3	30	5,4	551	100,0
1981	396	71,5	134	24,2	24	4,3	554	100,0
1982	390	70,3	138	24,9	27	4,9	555	100,0
1983	379	65,8	156	27,1	41	7,1	576	100,0
1984	379	63,9	170	28,7	44	7,4	593	100,0
1985	360	56,3	234	36,6	45	7,0	639	100,0
1986	339	50,7	242	36,2	87	13,0	668	100,0
1987	328	47,3	262	37,8	103	14,9	693	100,0
1988	308	43,0	262	36,5	147	20,5	717	100,0
1989	289	38,8	300	40,3	155	20,8	744	100,0
1990	287	37,5	288	37,6	191	24,9	766	100,0
1991	271	33,4	290	35,8	250	30,8	811	100,0
1992	248	29,8	295	35,5	289	34,7	832	100,0

Tabel 49: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1992

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	3	1,2	12	4,1	6	2,1
25-29	18	7,3	73	24,7	69	23,9
30-34	30	12,1	59	20,0	86	29,8
35-39	36	14,5	52	17,6	50	17,3
40-44	41	16,5	32	10,8	36	12,5
45-49	46	18,5	31	10,5	21	7,3
50-54	30	12,1	15	5,1	7	2,4
55-59	19	7,7	9	3,1	8	2,8
60-64	21	8,5	11	3,7	6	2,1
65-69	4	1,6	-	-	-	-
70 jaar en ouder	-	-	1	0,3	-	-
Totaal	248	100,0	295	100,0	289	100,0

Figuur 8: Leeftijdsofbouw van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1992

Tabel 50: Vestigingsduur van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1992

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	76	30,6	170	57,6	174	60,2	420	50,5
6-10	38	15,3	56	19,0	61	21,1	155	18,6
11-15	31	12,5	23	7,8	28	9,7	82	9,9
16-20	47	19,0	17	5,8	13	4,5	77	9,3
21-25	26	10,5	15	5,1	7	2,4	48	5,8
26-30	13	5,2	6	2,0	3	1,0	22	2,6
meer dan 30 jaar	17	6,9	8	2,7	3	1,0	28	3,3
Totaal	248	100,0	295	100,0	289	100,0	832	100,0

Tabel 51: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding per 1 januari 1992

Plaats van opleiding	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	266	74,1	58	16,2	35	9,7	359	100,0
Rotterdam	277	78,2	46	13,0	31	8,8	354	100,0
Heerlen	257	75,4	58	17,0	26	7,6	341	100,0
Buitenland	32	56,1	12	21,1	13	22,8	57	100,0
Totaal	832	74,9	174	15,7	105	9,5	1111	100,0

Tabel 52: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding per 1 januari 1992

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	72	27,1	90	33,8	104	39,1	266	100,0
Rotterdam	84	30,3	102	36,8	91	32,9	277	100,0
Heerlen	91	35,4	89	34,6	77	30,0	257	100,0
Buitenland	1	3,1	14	43,8	17	53,1	32	100,0
Totaal	248	29,8	295	35,5	289	34,7	832	100,0

Tabel 53: Aantal vaste waarnemers naar praktijkvorm per 1 januari 1992

praktijkvorm	aantal vaste waarnemers	
	abs	%
solopraktijk	48	45,7
duopraktijk	34	32,4
groepspraktijk	23	21,9
Totaal	105	100,0

Tabel 54: Aantal praktizerende verloskundigen al of niet lid van de NOV naar functie per 1 januari 1992

functie	wel lid		geen lid		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
eigen praktijk	769	92,4	63	7,6	832	100,0
klinisch werkzaam	111	63,8	63	36,2	174	100,0
vaste waarnemer	84	80,0	21	20,0	105	100,0
wisselende waarnemer	44	78,5	12	21,5	56	100,0
Totaal	1008	86,4	159	13,6	1167	100,0

Tabel 55: Aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	409	86,1	56	11,8	10	2,1	475	100,0
1981	396	84,1	67	14,2	8	1,7	471	100,0
1982	390	83,3	69	14,7	9	1,9	468	100,0
1983	379	80,6	78	16,6	13	2,8	470	100,0
1984	379	79,3	85	17,8	14	2,9	478	100,0
1985	360	73,3	117	23,8	14	2,9	491	100,0
1986	339	69,5	121	24,8	28	5,7	488	100,0
1987	328	66,8	131	26,7	32	6,5	491	100,0
1988	308	63,5	131	27,0	46	9,5	485	100,0
1989	289	59,2	150	30,7	49	10,0	488	100,0
1990	287	58,3	144	29,3	61	12,4	492	100,0
1991	272	54,8	145	29,2	79	15,9	496	100,0
1992	251	51,3	148	30,0	90	18,4	489	100,0

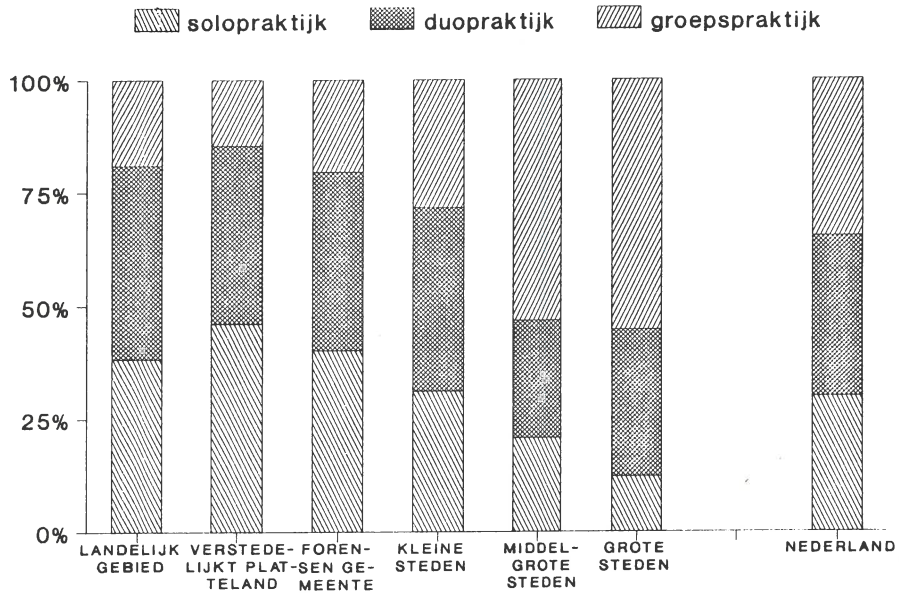
Tabel 56: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie en functie per 1 januari 1992

Provincie	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	23	76,7	4	13,3	3	10,0	30	100,0
Friesland	17	77,3	3	13,6	2	9,1	22	100,0
Drenthe	19	76,0	2	8,0	4	16,0	25	100,0
Overijssel	54	91,5	-	-	5	8,5	59	100,0
Flevoland	19	82,6	-	-	4	17,4	23	100,0
Gelderland	99	78,6	11	8,7	16	12,7	126	100,0
Utrecht	68	76,4	14	15,7	7	7,9	89	100,0
Noord-Holland	157	67,7	49	21,1	26	11,2	232	100,0
Zuid-Holland	178	78,4	28	12,3	21	9,3	227	100,0
Zeeland	10	90,9	-	-	1	9,1	11	100,0
Noord-Brabant	127	75,1	28	16,6	14	8,3	169	100,0
Limburg	61	62,2	35	35,7	2	2,0	98	100,0
Nederland	832	74,9	174	15,7	105	9,5	1111	100,0

Tabel 57: Aantal praktizerende verloskundigen naar urbanisatiegraad en functie per 1 januari 1992

Urbanisatiegraad	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	47	92,2	-	-	4	7,8	51	100,0
Verstedelijkt landelijk gebied	191	85,7	3	1,3	29	13,0	223	100,0
Forensengemeenten	127	85,2	9	6,0	13	8,7	149	100,0
Kleine steden	109	80,1	15	11,0	12	8,8	136	100,0
Middelgrote steden	154	69,7	49	22,2	18	8,1	221	100,0
Grote steden	204	61,6	98	29,6	29	8,8	331	100,0
Nederland	832	74,9	174	15,7	105	9,5	1111	100,0

Figuur 9: Relatief aantal verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1992

Tabel 58: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1992

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	12	52,2	6	26,1	5	21,7	23	100,0
Friesland	7	41,2	4	23,5	6	35,3	17	100,0
Drenthe	10	52,6	6	31,6	3	15,8	19	100,0
Overijssel	22	40,7	16	29,6	16	29,6	54	100,0
Flevoland	8	42,1	11	57,9	-	-	19	100,0
Gelderland	33	33,3	38	38,4	28	28,3	99	100,0
Utrecht	6	8,8	22	32,4	40	58,8	68	100,0
Noord-Holland	31	19,7	58	36,9	68	43,3	157	100,0
Zuid-Holland	54	30,3	54	30,3	70	39,3	178	100,0
Zeeland	3	30,0	4	40,0	3	30,0	10	100,0
Noord-Brabant	35	27,6	60	47,2	32	25,2	127	100,0
Limburg	27	44,3	16	26,2	18	29,5	61	100,0
Nederland	248	29,8	295	35,5	289	34,7	832	100,0

Tabel 59: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1992

Urbanisatie- graad	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	18	38,3	20	42,6	9	19,1	47	100,0
Verstedelijkt lande- lijk gebied	88	46,1	75	39,3	28	14,7	191	100,0
Forensengemeenten	51	40,2	50	39,4	26	20,5	127	100,0
Kleine steden	34	31,2	44	40,4	31	28,4	109	100,0
Middelgrote steden	32	20,8	40	26,0	82	53,2	154	100,0
Grote steden	25	12,3	66	32,4	113	55,4	204	100,0
Nederland	248	29,8	295	35,5	289	34,7	832	100,0

Tabel 60: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie van vestiging en plaats van opleiding, per 1 januari 1992*

Vestigingsprovincie	plaats van opleiding							
	Amsterdam		Rotterdam		Heerlen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen/Friesland/Drenthe	21	29,2	28	38,9	23	31,9	72	100,0
Overijssel/Flevoland	34	43,6	15	19,2	29	37,2	78	100,0
Gelderland	39	32,5	37	30,8	44	36,7	120	100,0
Utrecht	45	52,9	25	29,4	15	17,7	85	100,0
Noord-Holland	160	71,4	29	12,9	35	15,6	224	100,0
Zuid-Holland/Zeeland	40	17,5	161	70,3	28	12,2	229	100,0
Noord-Brabant/Limburg	20	8,1	59	24,0	167	67,9	246	100,0
Totaal	359	34,1	354	33,6	341	32,4	1054	100,0

* Exclusief de in het buitenland opgeleiden en de wisselende waarnemers.

Tabel 61: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) per provincie per 1 januari 1992

provincie	aantal inwoners	totaal aantal werkzame verloskundigen	totaal aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal inwoners per werkzame verloskundige	aantal inwoners per verloskundige in eigen praktijk
Groningen	555.493	27	23	20.573	24.151
Friesland	601.688	20	17	30.084	35.393
Drenthe	445.666	21	19	21.222	23.456
Overijssel	1.032.212	54	54	19.115	19.115
Flevoland	232.222	19	19	12.222	12.222
Gelderland	1.828.184	110	99	16.619	18.466
Utrecht	1.037.163	82	68	12.648	15.252
Noord-Holland	2.423.503	206	157	11.764	15.436
Zuid-Holland	3.271.516	206	178	15.881	18.379
Zeeland	359.461	10	10	35.946	35.946
Noord-Brabant	2.225.866	155	127	14.360	17.526
Limburg	1.115.636	96	61	11.621	18.289
Nederland	15.128.610	1006	832	15.038	18.183

Tabel 62: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1992

urbanisatie- graad	aantal inwoners	totaal aantal werkzame verloskund:- gen	totaal aantal verloskundi- gen in eigen praktijk	aantal inwoners per werkzame verloskundige	aantal inwoners per verloskundi- ge in eigen praktijk
Landelijk gebied	1.6709.915	47	47	35.551	35.551
Verstedelijkt landelijk gebied	3.497.777	194	191	18.029	18.312
Forensen- gemeenten	2.253.410	136	127	16.569	17.743
Kleine steden	1.685.896	124	109	13.595	15.466
Middelgrote steden	2.411.225	203	154	11.877	15.657
Grote steden	3.609.387	302	204	11.951	17.693
Nederland	15.128.610	1006	832	15.038	18.183

Tabel 63: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, per provincie per 1 januari 1992

provincie	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per ver- loskundige
Groningen	110.448	23	4.802
Friesland	111.304	17	6.547
Drenthe	80.891	19	4.257
Overijssel	196.221	54	3.634
Flevoland	48.156	19	2.534
Gelderland	353.367	99	3.569
Utrecht	214.527	68	3.155
Noord-Holland	480.995	157	3.064
Zuid-Holland	631.247	178	3.546
Zeeland	63.730	10	6.373
Noord-Brabant	431.446	127	3.397
Limburg	210.648	61	3.453
Nederland	2.932.980	832	3.525

Tabel 64: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1992

urbanisatie- graad	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per ver- loskundige
landelijk gebied	305.959	47	6.510
verstedelijkt landelijk gebied	662.750	191	3.470
forensengemeenten	414.458	127	3.263
kleine steden	325.963	109	2.990
middelgrote steden	475.438	154	3.087
grote steden	748.412	204	3.669
Nederland	2.932.980	832	3.525

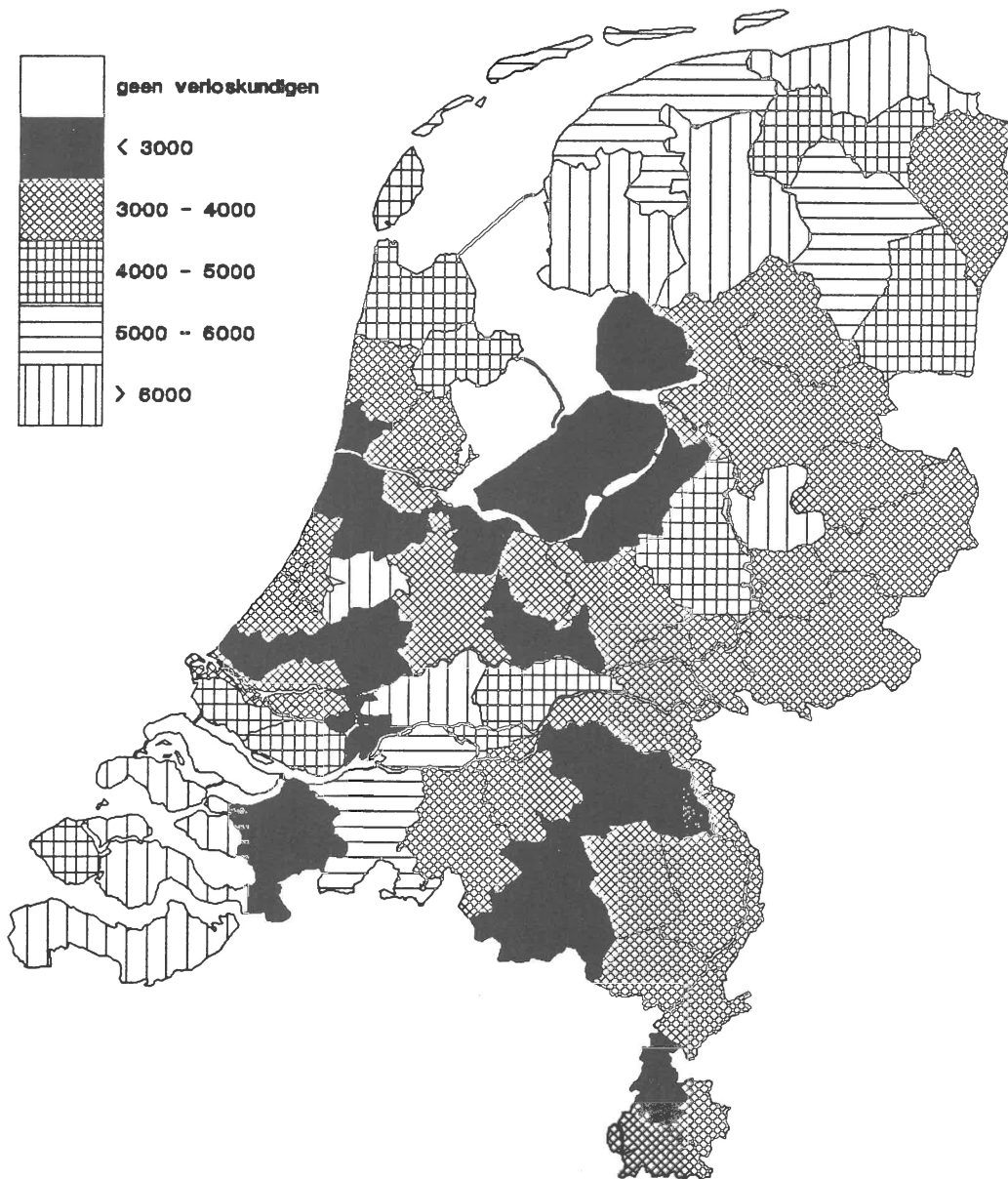
Tabel 65: Aantal praktijken naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1992

Provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	12	75,0	3	18,8	1	6,3	16	100,0
Friesland	7	63,6	2	18,2	2	18,2	11	100,0
Drenthe	10	71,4	3	21,4	1	7,1	14	100,0
Overijssel	22	62,9	8	22,9	5	14,3	35	100,0
Flevoland	11	64,7	6	35,3	-	-	17	100,0
Gelderland	33	54,1	19	31,1	9	14,8	61	100,0
Utrecht	6	20,7	11	37,9	12	41,4	29	100,0
Noord-Holland	31	38,3	29	35,8	21	25,9	81	100,0
Zuid-Holland	54	52,4	27	26,2	22	21,4	103	100,0
Zeeland	3	50,0	2	33,3	1	16,7	6	100,0
Noord-Brabant	35	46,7	30	40,0	10	13,3	75	100,0
Limburg	27	65,9	8	19,5	6	14,6	41	100,0
Nederland	251	51,3	148	30,3	90	18,4	489	100,0

Tabel 66: Aantal praktijken naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1992

Urbanisatie- graad	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	18	58,1	10	32,3	3	9,7	31	100,0
Verstedelijkt landelijk gebied	91	65,9	38	27,5	9	6,5	138	100,0
Forensengemeenten	51	60,7	25	29,8	8	9,5	84	100,0
Kleine steden	34	51,5	22	33,3	10	15,2	66	100,0
Middelgrote steden	32	41,0	20	25,6	26	33,3	78	100,0
Grote steden	25	27,2	33	35,9	34	37,0	92	100,0
Nederland	251	51,3	148	30,3	90	18,4	489	100,0

Figuur 10: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) per verloskundige in eigen praktijk) per WGR-subregio per 1 januari 1992

7. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

7. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

Aantal afgestudeerden

In 1991 voltooiden 53 verloskundigen hun opleiding (tabel 67). Dit aantal ligt wat lager dan in de afgelopen jaren. Het aantal verloskundigen dat een gelijkstelling heeft gekregen is ook in 1991 weer toegenomen en bedraagt 24.

Werkzaamheden

De meerderheid van alle verloskundigen die sinds 1989 zijn afgestudeerd is op peildatum 1 januari 1992 werkzaam als verloskundige (tabel 68). Het grootste deel (58%) is werkzaam in eigen praktijk. Circa 13% is nog niet aan de slag als verloskundige en 8% is om uiteenlopende redenen (voorlopig) met de werkzaamheden gestopt.

Een groot deel van de verloskundigen is vrij kort na het afstuderen aan de slag. Van de 77 afgestudeerden uit 1991 is 64% op 1 januari 1992 aan het werk als verloskundige, bijna 26% heeft een eigen praktijk.

Van de groep verloskundigen die in de afgelopen acht jaar een gelijkstelling heeft gekregen (105 personen) is 11% klinisch werkzaam. Het grootste deel (46%) is op 1 januari 1992 niet als verloskundige werkzaam (tabel 69).

Werkzoekende verloskundigen

Aan alle (117) verloskundigen (afgestudeerd vanaf 1984) die op 1 januari 1992 in wisselende waarnemingen of niet (meer) werkzaam waren, hebben wij gevraagd of men nog op zoek is naar een praktijk. Van deze groep waren er 26 actief aan het zoeken en 23 verloskundigen gaven te kennen dat men plannen heeft om over niet al te lange tijd op zoek te gaan naar een vaste betrekking. Het merendeel van de praktijkzoekende verloskundigen komt uit de opleidingsjaren 1990 en 1991 (tabel 70).

Verreweg het grootste deel van de verloskundigen, die op 1 januari 1992 op zoek zijn naar vast werk, is op die datum werkzaam in wisselende waarneming (tabel 71). De meesten van deze groep (52%) ambiëren een eigen praktijk. Circa 27% is op zoek naar een vast waarnemersschap (tabel 72). Van degenen die op zoek zijn naar een eigen praktijk geeft 60% de voorkeur aan het werken in een duopraktijk.

BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen

Nog niet gevestigde verloskundige - Verloskundige, die na de opleiding (nog) niet werkzaam is als zelfstandig gevestigde verloskundige, klinisch werkzame verloskundige of vaste waarneemster en daartoe de plannen (nog) niet heeft opgegeven

Gelijkstelling - Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen

Zelfstandig gevestigde - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een ziekenfonds en alleen of in een maatschap of in een gezondheidscentrum een praktijk uitoefent

Klinisch werkzaam - In dienstverband van een ziekenhuis

Wisselende waarneemster - Een verloskundige die werkzaam is bij zelfstandig gevestigde verloskundigen voor een periode korter dan zes maanden. Het gewerkte aantal dagdelen per week is hierbij niet van belang

Vaste waarneemster - Verloskundige werkzaam bij een zelfstandig gevestigde verloskundige voor een periode van tenminste zes maanden. Het gewerkte aantal dagdelen per week is hierbij niet van belang

Solopraktijk - Praktijk van een zelfstandig gevestigde verloskundige, waarin één verloskundige (eventueel met een vaste waarneemster) de praktijk voert

Duopraktijk - Twee geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met vaste waarneemster)

Groepspraktijk - Drie of meer geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met vaste waarneemster)

Associatie - Vestiging van een verloskundige door het aangaan van een maatschap met een of meer reeds gevestigde verloskundige(n) of door voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuw gevestigde verloskundigen in de vorm van een maatschap

Afstudeer-cohort - Groep in een jaar afgestudeerde of gelijkgestelde verloskundigen

Tabel 67: Vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding

plaats van opleiding	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Amsterdam	17	23	18	14	21	18	24	20
Rotterdam	14	15	17	14	24	24	28	19
Heerlen	27	23	15	20	17	23	18	14
subtotaal	58	61	50	48	62	65	70	53
Buitenland*	2	5	13	16	10	13	22	24
Totaal	60	66	63	64	72	78	92	77

* gelijkstelling

Tabel 68: Werkzaamheden van verloskundigen afgestudeerd (of gelijkstelling) vanaf 1984, in percentages per 1 januari 1992

Afstudeer- jaar	eigen praktijk	klinisch werkzaam	vaste waarneemster	nog niet werkzaam*	niet meer werkzaam	totaal	
						abs	%
1984	55,0	15,0	5,0	6,7	18,3	60	100,0
1985	69,7	10,6	6,1	3,0	10,6	66	100,0
1986	63,5	6,3	4,8	11,1	14,3	63	100,0
1987	68,8	7,8	9,4	4,7	9,4	64	100,0
1988	63,9	18,1	5,6	4,2	8,3	72	100,0
1989	61,5	14,1	7,7	11,5	5,1	78	100,0
1990	57,6	8,7	14,1	18,5	1,1	92	100,0
1991	26,0	7,8	29,9	36,4	-	77	100,0
Totaal	57,7	11,0	10,8	12,8	7,7	372	100,0

* Tot deze groep worden ook de wisselende waarneemsters gerekend.

Tabel 69: Werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, naar plaats van opleiding en jaar van afstuderen, per 1 januari 1992

Werkzaamheden	plaats van opleiding																									
	Amsterdam						Rotterdam																			
	1984-1986 totaal	1987	1988	1989	1990	1991	1984-1986 totaal	1987	1988	1989	1990	1991														
abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%													
eigen praktijk	39	67,2	12	85,7	14	66,7	12	66,7	13	54,2	2	10,0	38	82,6	9	64,3	15	62,5	16	66,7	20	71,4	8	42,1		
klinisch werkzaam	3	5,2	2	14,3	5	23,8	3	16,7	1	4,2	1	5,0	3	6,5	-	-	3	12,5	5	20,8	3	10,7	-	-		
waar ne(e)m(st)er nog niet werkzaam	5	8,6	-	-	-	-	1	5,6	5	20,8	10	50,0	-	-	3	21,4	2	8,3	2	8,3	2	7,1	7	36,8		
niet meer werkzaam	2	3,4	-	-	-	-	1	5,6	4	16,7	7	35,0	1	2,2	-	-	2	8,3	-	-	3	10,7	4	21,1		
Totaal	58	100,0	14	100,0	21	100,0	18	100,0	24	100,0	20	100,0	46	100,0	14	100,0	24	100,0	24	100,0	28	100,0	19	100,0		
Werkzaamheden	plaats van opleiding																									
	Heerlen													buitenland												
	1984-1986 totaal	1987	1988	1989	1990	1991	1984-1986 totaal	1987	1988	1989	1990	1991	1984-1986 totaal	1987	1988	1989	1990	1991								
eigen praktijk	38	58,8	17	85,0	12	70,6	17	73,9	10	55,6	6	42,9	4	20,0	6	37,5	5	50,0	3	23,1	10	45,5	4	16,7		
klinisch werkzaam	11	16,9	2	10,0	4	23,5	2	8,7	2	11,1	1	7,1	3	15,0	1	6,3	1	10,0	1	7,7	2	9,1	4	16,7		
vaste waar ne(e)m(st)er nog niet werkzaam	4	6,2	-	-	-	-	-	-	-	4	22,2	4	28,6	1	5,0	3	18,8	2	20,0	3	23,1	2	9,1	2	8,3	
niet meer werkzaam	11	16,9	1	5,0	1	5,9	-	-	-	4	17,4	3	21,4	9	4,5	3	18,8	1	10,0	4	30,8	8	36,4	14	58,3	
Totaal	65	100,0	20	100,0	17	100,0	23	100,0	18	100,0	14	100,0	20	100,0	16	100,0	10	100,0	13	100,0	22	100,0	24	100,0		

Tabel 70: Verloskundigen al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen, per 1 januari 1992

Jaar van afstuderen	op zoek		niet op zoek		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1984	4	6,7	56	93,3	60	100,0
1985	1	1,5	65	98,5	66	100,0
1986	2	3,2	61	96,8	63	100,0
1987	2	3,1	62	96,8	64	100,0
1988	2	2,8	70	97,2	72	100,0
1989	5	6,4	73	93,6	78	100,0
1990	12	13,0	80	87,0	92	100,0
1991	21	27,3	56	72,7	77	100,0
Totaal	49	8,6	523	87,3	572	100,0

Tabel 71: Verloskundigen (zonder vaste betrekking) afgestudeerd vanaf 1984 al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar huidige bezigheden per 1 januari 1992

	op zoek		niet op zoek	
	abs	%	abs	%
wisselende waarneming	22	44,9	5	17,9
in het buitenland	6	12,2	9	32,1
ander beroep of opleiding	7	14,3	6	21,4
geen werkzaamheden	12	24,4	5	17,9
overig	2	4,1	3	10,7
Totaal	49	100,0	28	100,0

Tabel 72: Gewenste functie van de werkzoekende verloskundigen (zonder vaste betrekking) afgestudeerd vanaf 1984 per 1 januari 1992

Gewenste functie	abs	%
zelfstandige vestiging	20	40,8
vaste waarnemersschap	13	26,5
klinisch werkzaam	3	6,1
wisselende waarneming	6	12,2
anders/geen voorkeur	4	20,4
niet ingevuld	3	6,1
Totaal	49	100,0

Tabel 73: Wijze van zoeken van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, per 1 januari 1992 op zoek naar een (andere) functie als verloskundige (N=26)¹

	abs	%
via het reageren op advertenties	13	50,0
via vrienden en kennissen	9	34,6
via het rechtstreeks benaderen van gevestigde verloskundigen	15	57,7
via het plaatsen van advertenties	3	11,5
anders	5	19,2

1. Er konden meerdere antwoorden tegelijk ingevuld worden.

8. CONTOURENKAART WGR-REGIO

Figuur 11: Contourenkaart van de WGR-subregio's in Nederland

Namen van W'GP-subregio's

1 Oost Groningen	32 Midden-kennemerland
2 Stad Groningen	33 Zuid-Kennemerland
3 Eemsmond/Noord-Groningen	34 Amstel en Meerlanden
4 Noord- en Noordoost-Friesland	34 Bollenstreek
5 Zuidwest-Friesland	36 Rijnstreek/Benthuizen
6 Oost en Zuidoost-Friesland	37 Leiden
7 Noord-Drenthe	38 's Gravenhage/Nootdorp
8 Zuidoost-Drenthe	39 Delft
9 Zuidwest-Drenthe	40 Gouda
10 Flevoland	41 Barendrecht/Nieuwe Waterweg
11 Zwolle/Hattem	42 Gorinchem/Graafstroom/Vuren
12 Almelo	43 Drechtsteden
13 Hengelo/Enschede	44 Voorne-Putten
14 Deventer	45 Beijerland/Hoeksche Waard
15 Zutphen	46 Goeree-Overflakkee
16 Doetinchem/Winterswijk/Borculo	47 De Bevelanden/Schouwen Duiveland
17 Groot-Arnhem/Liemers/Bemmel/Gendt	48 Walcheren
18 Apeldoorn/Heerde	49 Zeeuws-Vlaanderen
19 Elburg/Harderwijk	50 West Noord-Brabant
20 Ede/Nijkerk	51 Stadsgewest Breda
21 Rijk van Nijmegen/Land van Maas en Waal	52 Tilburg/Waalwijk
22 Tiel/Bommelerwaard/Dodewaard	53 's Hertogenbosch/Maasdriel/Haren/Heeswijk-Dinther
23 Zuidoost-Utrecht	54 Stadsgewest Oss/Nuland/Sint Oedenrode
24 Noordoost-Utrecht	55 Eindhoven
25 Abcoude/Utrecht/Zuidwest-Utrecht	56 Gewest Helmond
26 Het Gooi/Loosdrecht/Diemen	57 Noord-Limburg
27 Amsterdam	58 Midden-Limburg
28 Zaanstreek en Waterland	59 Westelijke Mijnstreek/Nuth
29 West-Friesland	60 Oostelijke Mijnstreek
30 Kop van Noord-Holland	61 Heuvelland/Vaals
31 Noord-Kennemerland	

9. LITERATUUR

HARTS J.J. (1979). De structuurnota, een sociaal-geografische analyse van een gebied. Geografisch Instituut Rijksuniversiteit Utrecht

POOL J.B. en L. HINGSTMAN (1992). Statistische gegevens per 1 januari 1992 over huisartsen en verloskundigen. Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg 1991. Utrecht, NIVEL

POOL J.B. (1993). Gezondheidscentra per 1 januari 1992. Cijfers over samenwerking 20. Utrecht, NIVEL

